

Примљено:			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вриједност
0303	1251/8		

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ
МОРСКИМ ДОБРОМ ЦРНЕ ГОРЕ

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA

2023

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

SADRŽAJ:

<i>1.KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE</i>	<i>03</i>
<i>2.ISTINIT PRIKAZ RAZVOJA, ANALIZE FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA PRAVNOG LICA I INFORMACIJE O ČLANOVIMA UPRAVNIH I NADZORNIH TIJELA</i>	<i>05</i>
<i>2.1 Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja</i>	<i>05</i>
<i>2.2 Ostvarenje u 2023. godini</i>	<i>06</i>
<i>2.3 Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela</i>	<i>19</i>
<i>3.MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE</i>	<i>42</i>
<i>3.1 Informacije o ulaganjima u cilju zaštite životne sredine</i>	<i>42</i>
<i>3.2 Međunarodni projekti</i>	<i>56</i>
<i>4.PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA</i>	<i>65</i>
<i>5.1 Istraživanje i razvoj</i>	<i>65</i>
<i>5.2 Ulaganje u obrazovanje zaposlenih</i>	<i>65</i>
<i>5.INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA</i>	<i>66</i>
<i>6.POSLOVNE JEDINICE</i>	<i>66</i>
<i>7.PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA</i>	<i>68</i>
<i>8.CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM</i>	<i>68</i>
<i>9.INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA</i>	<i>69</i>
<i>10.CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA</i>	<i>70</i>

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE

- Osnovne informacije o pravnom licu

PIB: 02116146

PDV: 81/31-03710-5

Adresa: Popa Jola Zeca bb, Budva

Šifra djelatnosti: 6832

Naziv djelatnosti: Upravljanje nekretninama za naknadu

Vlasništvo: Država

- Istorijat, razvoj kompanije i osnovna djelatnost poslovanja

Kako bi omogućilo da Zakon o morskome dobru zaživi u praksi, da ostvari što bolje efekte i oživi ekonomsku aktivnost na obalnom pojasu, u tu svrhu je osnovano Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore sa sjedištem u Budvi, u skladu sa Zakonom o morskome dobru 02.06.1992. godine, sa zadatkom da obezbijedi:

- zaštitu i unapređenje korišćenja morskog dobra,
- upravljanje morskim dobrom,
- zaključivanje ugovora o korišćenju morskog dobra,
- izgradnju i održavanje infrastrukturnih objekata za potrebe morskog dobra.

Ekonomsko-funkcionalni princip utvrđivanja kopnene granične linije morskog dobra podrazumijeva prostor koji se funkcionalno vezuje za eksploataciju obale, mora, podmorja, morskog dna i podzemlja. To je “dio kopna koji po svojoj prirodi ili namjeni služi korišćenju mora”. Drugim riječima, to je specifična ekonomska i tehničko-tehnološka cjelina morskog dobra. Zbog toga i kopnena granična linija morskog dobra slijedi fizičku granicu ovih prostornih cjelina (luke, marine, brodogradilišta i zone za razvoj turizma). Tako zaokružene i precizno premjerene prostorne cjeline čine morsko dobro, njegov morski prostor površine od 2.504km² i kopneni dio od 49km², što ukupno čini 18,5% teritorije Crne Gore. Morsko dobro kao integralna cjelina predstavlja najznačajniji ekonomski potencijal Crne Gore koji je povjeren Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom sa sjedištem u Budvi.

U oblasti unapređenja korišćenja morskog dobra Javno preduzeće je ostvarilo posebno dobre rezultate u ugovaranju, odnosno ustupanju plaža, kupališta, djelova obale i akva prostora, lokacija za postavljanje privremenih objekata i terasa u zoni morskog dobra.

Prilikom ugovaranja Javno preduzeće čvrsto se držalo sledećih načela i principa:

- Prostor morskog dobra je jedinstven, veoma je ograničen i kao takav mora biti dostupan svima pod istim uslovima.
- Valorizacija prostora na obali i moru ostvaruje se uz striktno poštovanje urbanističkih i drugih prostornih planova, očuvanje javne funkcije je obavezno.
- Sva fizička i pravna lica mogu biti korisnici morskog dobra.

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

- Isključena je mogućnost da djelovi morskog dobra pređu iz državnog u privatno vlasništvo.
- Morsko dobro se ustupa na vremensko korišćenje kao uređeno ili neuređeno.
- Izgradnja i uređenje morskog dobra obavlja se u skladu sa konkretnim izvođačkim projektima.
- Novoizgrađeno morsko dobro, bez obzira da li je investitor privatni ili državni subjekt, u državnom je vlasništvu.
- Privatni vlasnici u zoni morskog dobra imaju sva vlasnička prava kao i izvan zone morskog dobra.
- Pojedinačno pravo korišćenja morskog dobra ostvaruje se putem Ugovora o korišćenju sa Javnim preduzećem.
- Principi korišćenja i uređenja morskog dobra, koje Javno preduzeće nudi zainteresovanim subjektima, imaju sledeće zajedničke ciljeve:
  - Afirmaciju ulaganja sredstava u morsko dobro;
  - Optimalizaciju uloženih sredstava;
  - Povećanje motivacije da se preduzetničke ambicije i energije usmjere ka ekonomskoj valorizaciji morskog dobra sa ciljem njegovog unapređenja i zaštite;
  - Animaciju građana i preduzetnika za uključenje u programe zaštite i razvoja morskog dobra.

Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 9. februara 2023.godine, razmotrila Predlog za stavljanje van snage Zaključka Vlade Crne Gore broj 07-2498 od 20. juna 2019.godine, sa sjednice od 13. juna 2019.godine, koji je dostavilo Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, te donijela Zaključke, kojim se zadužuje Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore da u što hitnijem roku, ne dužem od 45 dana, preuzme obavljanje djelatnosti linijskog pomorskog saobraćaja na relaciji Kamenari-Lepetane, do završetka postupka za davanje koncesije. Navedenim zaključkom je stavljen van snage Zaključak Vlade Crne Gore, broj 07-2498 od 20. juna 2019.godine, sa sjednice od 13. juna 2019.godine.

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

U toku 2023. godine kupljeno je osam trajekata za obavljanje usluga prevoza na trajektnoj liniji Kamenari-Lepetane, prema sledećoj specifikaciji

- 1.) Trajekat „**30. Avgust**“ po Ugovoru br.0204-1342/12 od 06.03.2023.godine, koji je zaključen sa „ABM Tours“ d.o.o. Neviđanje Hrvatska.
- 2.) Trajekat „**Ruka pravde**“ po Ugovoru br.0204-2305/13 od 19.05.2023.godine, koji je zaključen sa „Karaiskakis Shipping Company“ Salamis Island-Grčka.
- 3.) Trajekat „**Grbalj**“ po Ugovoru br.0204-2687/26 od 28.06.2023.godine, koji je zaključen sa „Pomorski saobraćaj“ d.o.o. Herceg Novi.
- 4.) Trajekat „**Lepetane**“ po Ugovoru br.0204-2687/24 od 28.06.2023.godine, koji je zaključen sa „Pomorski saobraćaj“ d.o.o. Herceg Novi.
- 5.) Trajekat „**Perast**“ po Ugovoru br.0204-2687/25 od 28.06.2023.godine, koji je zaključen sa „Pomorski saobraćaj“ d.o.o. Herceg Novi.
- 6.) Trajekat „**Kamenari**“ po Ugovoru br.0204-2687/23 od 28.06.2023.godine, koji je zaključen sa „Pomorski saobraćaj“ d.o.o. Herceg Novi.
- 7.) Trajekat „**Teodo**“ po Ugovoru br.0204-2687/62 od 30.06.2023.godine, koji je zaključen sa „Pomorski saobraćaj“ d.o.o. Herceg Novi.
- 8.) Trajekat „**Igalo**“ po Ugovoru br.0204-2687/61 od 30.06.2023.godine, koji je zaključen sa „Pomorski saobraćaj“ d.o.o. Herceg Novi.

2. ISTINIT PRIKAZ RAZVOJA, ANALIZE FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA PRAVNOG LICA I INFORMACIJE O ČLANOVIMA UPRAVNIH I NADZORNIH TIJELA

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

2.1. Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja

Finansijski položaj pravnog lica, posmatran sa aspekta predmetnih analiza kvalifikuje se na jedan od sledećih načina: dobar, prihvatljiv ili loš.

Analiza finansijskog položaja obuhvata sledeće elemente:

- Najznačajnije pozicije bilansa stanja
- Najznačajnije pozicije bilansa uspeha
- Osnovni finansijski pokazatelji
- Osnovni nefinansijski pokazatelji
- Racio analiza
- Analiza potraživanja

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI - BILANS STANJA			
A K T I V A			
POZICIJA	Redni broj	<u>2020.</u>	<u>2021.</u>
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001		
B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002	1.928.097	1.839.915
I. NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003	18.678	10.147
1. Ulaganja u razvoj	004		
2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005	18.678	10.147
3. Goodwill	006		
4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007		
II. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008	1.802.712	1.755.653
1. Zemljište i objekti	009	1.393.223	1.381.556
2. Postrojenja i oprema	010	326.186	297.396
3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011	52.329	40.674
3.1. Investicione nekretnine	012	52.329	40.674
3.2. Biološka sredstva	013		
3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014		
4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015	30.974	36.027
III. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (017 do 023)	016	106.707	74.115

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

1. Učešća u kapitaluzavisnih pravnih lica	017		
2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018		
3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019		
4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020		
5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021		
6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrijednosti)	022	106.707	74.115
7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023		
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024		
D. OBRTNA SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025	6.756.906	6.208.725
I. ZALIHE (027 do 30)	026	107.667	204.384
1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni djelovi, sitan inventar i auto gume)	027		
2. Nedovršena proizvodnja	028		
3. Gotovi proizvodi i roba	029		
4. Dati avansi	030	107.667	204384
II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (032 do 035)	031	462.161	49.499
1. Potraživanja od kupaca	032	416.043	11.536
2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033		
3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034		
4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035	46.118	37.963
4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036		
4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037		
4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038	46.118	37.963
III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039		
1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namijenjeno trgovanju	040		
2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udjeli	041		
3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042		

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA U BLAGAJNI	043	6.187.078	5.954.842
V. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044		
E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045	53	16.920
F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046	8.685.056	8.065.560
PASIVA			
A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101	7.477.969	7.411.362
I. OSNOVNI KAPITAL	102	2.251.972	2.251.972
II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103		
III. EMISIONA PREMIJA	104		
IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105	424.597	424.597
1. Zakonske rezerve	106	7.806	7.806
2. Statutarne rezerve	107		
3. Druge rezerve	108		
4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobitci po osn. fin. sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109	416.791	416.791
5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osn. fin. sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110		
VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111	4.801.400	4.734.793
1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112	4.705.763	4.705.763
2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113	95.637	29.030
3. Gubitak ranijih godina	114		
4. Gubitak tekuće godine	115		
VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116		
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117	559.317	154.429
I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118	420.573	
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119		
2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120		
3. Ostala dugoročna rezervisanja	121	420.573	
II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122	138.744	154.429
1. Dugoročni krediti	123		
2. Ostale dugoročne obaveze	124	138.744	154.429

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

<i>C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE</i>	125	57.456	57.469
<i>D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE</i>	126	42.952	42.952
<i>E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)</i>	127	439.434	306.846
<i>I KRATKOROČNA REZERVISANJA</i>	128	100.000	100.000
<i>II KRATKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)</i>	129	339.434	206.846
<i>1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije</i>	130		
<i>2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija</i>	131		
<i>3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije</i>	132	307	97.474
<i>4. Obaveze prema dobavljačima</i>	133	255.001	35.937
<i>5. Obaveze po menicama</i>	134		
<i>6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima</i>	135		
<i>7. Obaveze prema ostalim povezanim licima</i>	136		
<i>8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)</i>	137	84.126	73.435
<i>8.1. Ostale obaveze iz poslovanja</i>	138	57.983	57.983
<i>8.2. Ostale kratkoročne obaveze</i>	139		
<i>8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda</i>	140	39.681	14.582
<i>8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit</i>	141	-13.538	870
<i>8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno</i>	142		
<i>F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA</i>	143	107.928	92.502
<i>G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)</i>	144	8.685.056	8.065.560

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU - BILANS USPJEHA			
Pozicija	Redni broj	2020.	2021.
1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201	4.186.429	4.207.380
2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202		
3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203		
4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204	188.029	196.739
a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205	108.296	139.111

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

b) Ostali prihodi iz poslovanja	206	79.733	57.628
c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207		
5. Troškovi poslovanja (209+210)	208	2.497.430	1.953.652
a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	209	60.780	54.795
b) Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210	2.436.650	1.823.249
Amortizacija			75.608
6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211	1.644.127	2.023.734
a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212	1.095.565	1.433.394
b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213	548.562	590.340
1/ Troškovi poreza	214	135.137	164.603
2/ Troškovi doprinosa za penzije	215	254.048	255.032
3/ Troškovi doprinosa	216	159.377	170.705
7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217		
a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218		
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	219		
8. Ostali rashodi iz poslovanja	220	99.706	217.440
I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221	133.195	209.293
9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222		
a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223		
b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224		
c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225		
10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne raz. i efekti ugovor. zaštite) (227 do 229)	226		
a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227		
b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228		
c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229		

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230	1.540	2.070
a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231		
b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232		
c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233	1.540	2.070
12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih fin. sredstava i fin. ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234	(26.256)	(167.912)
a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih fin. sredstava i fin. ulaganja koji su dio obrtne imovine	235		
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih fin. sredstava i fin. ulaganja koji su dio obrtne imovine	236		(167.912)
13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237		
a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238		
b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239		
c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240		
II. Finansijski rezultat (222+226+230+234–237)	241		(165.843)
III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242		43.450
IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243		
V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		43.450
14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		14.4520
1. Tekući porez na dobit	246		14.408
2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247		12
15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248		29.030
VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)	249		
1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250		

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251		
3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252		
4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova def. naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa def. planovima penz. naknada	253		
5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254		
6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255		
7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256		
8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257		
VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/	258		
VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (249-258)	259		(29.030)
IX. NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT (248+259)	260		
X. ZARADA PO AKCIJI	261		
1. Osnovna zarada po akciji	262		
2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263		
XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA	264		
XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBJEĐUJU KONTROLU	265		

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI/BILANS STANJA		
	2022.	2023.
AKTIVA		
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL		
B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	1.977.201	13.298.957
I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	43.014	98.959
1. Ulaganja u razvoj		
2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	31.014	98.959
3. Goodwill		

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	12.000	
II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	1.867.301	11.140.577
1. Zemljište i objekti	1.449.909	1.716.722
2. Postrojenja i oprema	275.935	9.279.443
3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	57.957	136.912
3.1. Investicione nekretnine	29019	105.000
3.2. Biološka sredstva		
3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	28.938	31.912
4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	83500	7.500
III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	66.886	2.059.421
1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica		
2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima		
3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)		
4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)		
5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća		
6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrednosti)	66.886	59.421
7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja		2.000.000
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA		
D. OBRTNA SREDSTVA (026+031+039+043+044)	9.412.651	4.369.360
I. ZALIHE (027 do 030)	333.687	824.434
1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)		697.631
2. Nedovršena proizvodnja		
3. Gotovi proizvodi i roba		
4. Dati avansi	333687	126.803
II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	65.910	142.595
1. Potraživanja od kupaca	33.723	104.425
2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica		
3. Potraživanja od ostalih povezanih lica		
4. Ostala potraživanja (036+037+038)	32.187	38.170
4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit		
4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost		
4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	32187	38.170
III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	0	0

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namenjeno trgovanju		
2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli		
3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani		
IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	9.013.054	3.402.331
V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO		
E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	22.370	20.673
F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	11.412.222	17.688.990
PASIVA		
A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	9.773.134	10.942.629
I. OSNOVNI KAPITAL	2.251.972	2.251.971
II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL		
III. EMISIONA PREMIJA		
IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	486.138	660.823
1. Zakonske rezerve	7.806	7.807
2. Statutarne rezerve		
3. Druge rezerve		
4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti po osn. fin. sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	478.332	653.016
5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osn. fin. sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata		
VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	7.035.024	8.018.042
1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	4.418.078	5.687.470
2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	2.616.946	2.342.365
3. Gubitak ranijih godina		
4. Gubitak tekuće godine		
VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU		
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	542.847	4.042.918
I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	384.620	781.048
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	323.241	576.439
2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku		
3. Ostala dugoročna rezervisanja	61.379	204.608
II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	158.227	3.261.871
1. Dugoročni krediti		
2. Ostale dugoročne obaveze	158.227	3.261.871
C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	67.275	139.729
D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	41.767	

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	887.893	2.398.047
I KRATKOROČNA REZERVISANJA	100.000	
II KRATKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)	787.893	2.398.047
1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije		
2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija		
3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	128.888	211.659
4. Obaveze prema dobavljačima	95.193	299.762
5. Obaveze po menicama		
6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima		
7. Obaveze prema ostalim povezanim licima		
8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	563.812	1.886.626
8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	57.983	57.983
8.2. Ostale kratkoročne obaveze		1.309.048
8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	32.842	278.607
8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	472.987	240.986
8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno		
F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	99.306	165.667
G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	11.412.222	17.688.990

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU/BILANS USPJEHA		
	2022.	2023.
1. Prihodi od prodaje - neto prihod	7.682.052	13.158.650
2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje		
3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe		
4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	114.147	318.203
a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	97.457	60.319
b) Ostali prihodi iz poslovanja	16.690	257.884
c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine		
5. Troškovi poslovanja (209+210)	2.917.198	4.549.349
a) Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala	81.489	920.247
b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	2.762.510	5.961.777
Amortizacija	73.199	492.181
6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	1.546.422	2.607.746

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	1.135.531	1.929.168
b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	410.891	678.578
1/ Troškovi poreza	123.140	188.003
2/ Troškovi doprinosa za penzije	262.542	427.517
3/ Troškovi doprinosa	25.209	63.058
7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)		524.241
a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)		524.241
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)		
8. Ostali rashodi iz poslovanja	224.311	300.713
I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	3.108.268	2.669.768
9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)		
a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica		
b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica		
c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica		
10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne raz. i efekti ugovor. zaštite) (227 do 229)		54.803
a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica		
b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica		54.803
c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica		
11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	1.483	
a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica		
b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica		
c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	1.483	
12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih fin. sredstava i fin. ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	(10.012)	(2.342)
a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih fin. sredstava i fin. ulaganja koji su dio obrtne imovine		
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih fin. sredstava i fin. ulaganja koji su dio obrtne imovine	(10.012)	(2.342)
13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)		66.423

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima		
c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima		66.423
II. Finansijski rezultat (222+226+230+234–237)	(8.529)	(13.963)
III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	3.099.739	2.655.805
IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno		
V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	3.099.739	2.655.805
14. Poreski rashod perioda (246+247)	482.793	314.440
1. Tekući porez na dobit	472.987	240.986
2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	9.806	72.454
15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	2.616.946	2.342.365
VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)		
1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava		

Racio pokazatelji

Racio analiza predstavlja osnovni instrument za procjenu finansijske pozicije i potencijala preduzeća. Stavljanjem u odnos logički povezanih cjelina iz finansijskih izvještaja (Bilans stanja i Bilans uspjeha), dolazi se do rezultata uspostavljenih relacija koji za cilj imaju ocjenu stanja i aktivnosti preduzeća.

POKAZATELJI	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Ekonomičnost ukupnog poslovanja</i>	1,54	1,03	1,01	1,66	1,43
<i>Ekonomičnost redovnog poslovanja</i>	1,56	1,04	1,09	1,66	1,35
<i>Koeficijent tekuće likvidnosti</i>	11,09	19,91	30,02	11,95	1,82
<i>Koeficijent trenutne likvidnosti</i>	10,59	18,23	28,79	11,44	1,42
<i>Koeficijent ubrzane likvidnosti</i>	10,86	19,59	29,03	11,52	1,48
<i>Koeficijent finansijske stabilnosti</i>	0,25	0,25	0,24	0,20	0,89
<i>Neto profitna marža (A)</i>	33,01	2,28	0,69	34,07	0,15
<i>Neto profitna marža (B)</i>	31,07	2,19	0,66	33,56	0,24
<i>Participacija troškova kamate u ukupnim rashodima</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Participacija troškova kamate u ukupnim приходima</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Koeficijent zaduženosti</i>	0,09	0,06	0,04	0,12	0,38
<i>Koeficijent finansijskog leveridža</i>	0,01	0,06	0,05	0,15	0,61
<i>Faktor zaduženosti</i>	0,18	0,10	0,07	0,20	0,00

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

<i>EBIT</i>	2.853.739,00	108.479,00	43.450,00	3.099.739,00	3.494.902,24
<i>EBITDA</i>	2.928.413,00	179.475,00	119.059,00	3.172.938,00	2.463.494,05
<i>Stopa prinosa na kapital (ROE)</i>	0,36	0,01	0,00	0,27	26,98
<i>Stopa prinosa na sredstva (ROA)</i>	0,29	0,01	0,00	0,23	17,61
<i>Obrt potraživanja</i>	1.460,27	508,47	306,83	489,73	148,74
<i>Dani vezivanja potraživanja</i>	0,25	0,72	1,19	0,74	2,42
<i>Obrt zaliha</i>	0,43	0,48	0,35	0,30	1,32
<i>Obrt vezivanja zaliha</i>	841,22	766,24	1.039,32	1.205,05	272,73

Navedena analiza pokazuje da Javno preduzeće posluje uspješno u optimalnim parametrima.

Preduzeće nema dugoročna zaduženja, a potraživanja rješavaju u kratkim rokovima jer se svaki zakup obezbjeđuje bankarskim garancijama. Preduzeće nema problem sa likvidnošću i solventnošću. Treba uzeti u obzir da osnovni cilj preduzeća nije komercijalnog karaktera, već posluje u javnom interesu, što znači da nema akumulaciju dobiti već su ukupni prihodi jednaki rashodima.

Dobit koja je prikazana u bilansu uspjeha, prema tome, ne predstavlja “pravu dobit” već do nje dolazi zbog dinamike investiranja, odnosno zbog vremenske razlike između ugovaranja investicija i njihove realizacije. To je razlog zbog čega se u bilansima pokazuje dobit.

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

2.2. OSTVARENJE U 2023. GODINI

PLANIRANI PRIHOD U 2023. GODINI

Ukupan prihod Javnog preduzeća za 2023. god. planiran je u visini od 20.500.000€ i sastoji se od: -prihoda od poslovnih aktivnosti (naknade za korišćenje kupališta, obale, akva prostora, privremenih lokacija, terasa, pristaništa, privezišta i lokacija za ribarske i vikend kuće na rijeci Bojani u Opštini Ulcinj), prihodi od usluga prevoza trajektna linija Kamanari – Lepatani, neposlovnog prihoda (finansijski i ostali poslovni prihodi) .

OSTVARENI PRIHOD U 2023. GODINI

Ukupan prihod ostvaren u 2023. godini iznosi: 13.531.656€ i bilježi povećanje od 73,53% u odnosu na 2022. kada je iznosio 7.797.681€.

Prihod od naknade za korišćenje morskog dobra je osnovni prihod Javnog preduzeća ostvaren u iznosu od 13.158.650€ sa učešćem u ukupnom prihodu od 97,24%, a za 71,29% veći je u odnosu na prethodnu 2022.godinu (7.682.052€).

201-BU-Pregled ostvarenih prihoda od redovne djelatnosti po opštinama za 2023. god. i uporednu 2022.god.

Opština	Naknada za 2023.€	Naknada za 2022.€	Index	% poveć./ Smanj.
1	2	3	4	5
Herceg Novi (4,88%)	642.394	847.186	75	-25
Kotor (3,75%)	493.686	504.563	97	-3
Tivat (6,94%)	914.520	876.421	104	+4
Budva (17,95%)	2.362.512	2.299.326	102	+2
Bar (8,3%)	1.092.494	992.447	110	+10
Ulcinj bez Bojane (10,81%)	1.423.438	1.334.953	106	+6
Objekti na Bojani (7,75%)	1.020.231	827.158	123	+23
Usluga prevoza-trajekti (39,62%)	5.209.375	-	-	

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je ostvarilo prihode i po drugim osnovama u iznosu od 348.030€:

- Prihodi po osnovu donacija (EATH projekat) 42.654€
- Ostali poslovni prihodi (otkup tenderske dokumentacije , UTU uslovi) 17.665€
- Prihodi od kamata 54.802,88€
- Dobici od prodaje nematerijalnih ulaganja , nekretnina , postrojenja i opreme 25.000€

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

- Prihodi od ukidanja rezervisanja 100.000€
- Ostali prihodi (prihodi po osnovu povraćaja poreza, doprinosa, taksa) 132.884€

RASHODI U 2023. GODINI

Ukupni rashodi u 2023.god. iznose: **10.874.306€** i u odnosu na prethodnu (4.697.944€) godinu bilježe rast od **43,2%**. Javno preduzeće je prihode, kao i svake godine, ostvarene iz osnovne djelatnosti usmjerilo saglasno Zakonu o morskom dobru, koji precizira da se naknada za korišćenje morskog dobra kao javni prihod koristi za zaštitu, uređenje, unapređenje, kao i za izgradnju infrastrukturnih objekata za potrebe morskog dobra.

RASHODI u periodu od 01.01. do 31.12.2022. god.

r.b	Pozicija	Tekuća 2023.god.u €	Prethodna 2022.god.u €	Index
208	Troškovi poslovanja (209+210+210a)	4.549.349	2.917.198	155
209	Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala	920.247	81.489	112
210	Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	5.961.777	2.762.510	215
210a	Amortizacija	492.181	73.199	672
211	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	2.607.746	1.546.422	168
212	Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	1.929.168	1.135.531	169
213	Troškovi poreza i doprinosa	678.578	410.891	165
220	Ostali rashodi iz poslovanja	300.713	224.311	134
	Ukupni rashodi	10.811.839	4.687.931	230

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala-redni broj 209-Bilansa uspjeha

r.b	Pozicija	Tekuća 2023.god.u €	Prethodna 2022.god.u €	Index
209	Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	920.247	81.489	
	1.Kanc. mater. i ostali potroš.mater.	93.641	43.529	216
	2.Investiciono održ.osn.sred.	11.642	787	-
	3.Troškovi električne energije	10.201	9.174	111
	4.Troškovi goriva	804.762	27.999	-

Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi) – redni broj 210,210a-Bilansa uspjeha

r.b	Pozicija	Tekuća 2023.god.u €	Prethodna 2022.god.u €	Index
210	Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	5.961.777	2.762.510	215
	Troškovi kratkoročnog rezervisanja	292.549	-	-
	Troškovi dugoročnih rezervisanja	150.000	67.905	220
	Ostali poslovni rashodi	--	2.694.605	-
	1.Troškovi transportnih usluga	36.470	-	-
	2.Troškovi ptt usluga	-	14.856	-
	3.Troškovi održavanja osnovnih sredstava (opreme, vozila i dr)	89.390	63.887	139
	4.Troškovi usluga održavanja obale u zoni morskog dobra(čišćenje, odvoz smeća.)	858.300	792.597	108
	5.Troškovi trajnog uređenja i sanacije obale u zoni morskog dobra sa stručnim nadzorom i tehničkim prijemom objekata	1.491.022	707.209	210
	6.Troškovi proizvodnih usluga (javne rasvjete,uklanjanje objekata, hortik.uređenje, klupe, kante, inf.table, monitoring mora, projektna dokumentacija, revizije projekata, ostali troškovi održavanja)	915.310	583.397	156
	7.Troškovi zakupa (prostora i opreme)	110.778	24.972	443-
	8.Troškovi sajmovi		5.000	
	9.Troškovi reklame i propagande (reklama, " Plava zastavica", za Crveni krst, strateško partnerstvo-sa NTO)	95.829	36.509	262
	10.Troškovi neproizvodnih usluga (advokatske, objavljivanje oglasa u sredstvima javnog informisanja u vezi	1.710.647	409.613	417

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

	javnih tendera, konsalting usluge, revizija, ostale neproizvodne usluge)			
	11. Troškovi reprezentacije	101.676	24.677	421
	12. Troškovi premije osiguranja	35.771	5.134	696
	13. Troškovi platnog prometa, poreza i taksi	41.706	6.593	632
	14. Ostali nematerijalni troškovi (stipendije, sudske takse, takse za građevinske dozvole, registracija vozila, radne uniforme, ostali nematerijalni troškovi)	32.328	20.161	160
210a	Amortizacija	492.181	73.199	672
	Ukupno:	6.453.958	2.835.709	227

Najznačajnija ulaganja za zaštitu, uređenje, unapređenje, izgradnju objekata za potrebe morskog dobra koja u okviru ostalih poslovnih rashoda čine najveću grupu troškova:

Opis	Realizovano do 31.12.23.g.	Ugovoreno, Plan 2022 i 2023.g.- realizacija u 2024	Neugovoreno, iz Plana 2022 i 2023.g.- realizacija u 2024	Ukupno-realizacija u 2024
1	2	3	4	5=3+4
1. Trajna investiciona ulaganja i sanacije	1.491.022,44	880.948,00	709.900,00	1.590.848,00
2. Troškovi proizvodnih usluga:	593.295,56	249.683,00	309.108,00	578.756,00
2.1. Ulaganja u održavanje hortikulture-zelenila	258.283,11	-	-	-
2.2. Projektna dokumentacija, geodetska snimanja	166.433,91	137.160,00	264.108,00	401.268,00
2.3. Ulaganja u javnu rasvjetu	147.877,13	-	-	-
2.4. Ostale usluge (uklanjanje objekata; bagerisanje bujičnih tokova; nasipanje plaža pijeskom; bove i sl)	27.331,27	109.573,00	-	109.573,00
2.5. Monitoringa mora i specijalnog rezervata „Tivatska Solila“	66.614,74	2.950,00	45.000,00	67.915,00
3. Čišćenje i odvoz smeća	858.299,79	-	-	-
Ukupno	2.942.617,79	1.130.631,00	1.019.008,00	2.169.572,00

Potrebno je istaći da nije došlo do realizacije planiranih investicija za 2023. kao i dijela prenešenih investicija iz prethodne 2022. godine, te se realizacija prenosi u narednu 2023. godinu. **u iznosu od 2.169.572,00 €.**

Sredstva su obezbijedena na tekućem računu Javnog preduzeća.

TROŠKOVI TRAJNOG UREĐENJA I SANACIJE OBALE U ZONI MORSKOG DOBRA SA STRUČNIM NADZOROM I TEHNIČKIM PRIJEMOM OBJEKATA – realizovano (1.kolona 2.) – 1.491.022,44 €

Iste većinom čine ugovorene investicije iz prethodnih godina a završene tokom 2023. godine u iznosu i manji dio realizovanih investicija planiranih za 2023. godinu.

Realizovane aktivnosti u opštinama: Herceg Novi (214.118,52€); Kotor (11.523,00€); Tivat (45.670,35€); Budva (110.449,03€); Bar (26.309,40€); Ulcinj (1.057.876,19€). Na pristanistima trajekte linije Kamenari – Lepetane realizovane su aktivnosti trajnog uređenja u iznosu od 25.075,95€.

Najznačajnije stavke:

- Izvođenje radova na parternom uređenju Velike skele, opština Ulcinj po partijama: Parija 1 – Izvođenje radova na uređenju Velike skele, Opština Ulcinj **(793.369,50€)**
- Izvođenje radova na rekonstrukciji javne rasvjete šetališta na Pristanu, opština Ulcinj **(122.202,00€)**
- Sanacija puteva u zaleđu kućica na Adi bojani, opština Ulcinj **(94.998,00€)**
- Izvođenje radova na rekonstrukciji javne rasvjete, Opština Herceg Novi **(178.523,51€)**
- Izvođenje radova, nabavka i postavljanje mostova u Budvi (Grđevica i kod vile Manojlovic)**(110.449,03€)**
- Izvođenje radova – hitnih mjera za sanaciju kupalista u Igalu, Opština Herceg Novi **(35.595,01€)**
- Izvođenje radova na sanaciji puteva u zaleđu Velike plaže i kućica na Bojani, Opština Ulcinj **(35.451,00 €)**
- Sanacija, održavanje i uređenje postojeće infrastrukture, staza, mostova, kanala i nasipa, izrada i popravka informativnih tabli, hortikulturno uređenje Tivatska solila **(16.100,00€)**

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA – REALIZOVANO (2. kolona 2.) – 658.160,82€

2.1. kolona 2. – Troškovi ulaganja u održavanje hortikulture – zelenila u zoni morskog dobra u 2023.godinu iznose 258.283,11€

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Javno preduzeće je u svrhu komunalnog održavanja planiralo značajna sredstva u iznosu 1.510.000,00 € od čega je u svrhu održavanja hortikulture - zelenila sa komunalnim preduzećima ugovoren je iznos od 334.904,17€.

Shodno navedenom u zoni morskog dobra po osnovu ugovora sa komunalnim preduzećima za održavanje hortikulture – zelenila u zoni morskog dobra u 2023.godini utrošeno je 258.283,11€ (Herceg Novi 44.425,00€; Kotor 34.023,62€; Tivat 26.821,34€; Budva 65.139,31€; Bar-64.893,36€; Ulcinj 22.980,48€).

2.2. kolona 2. – Troškovi/usluge izrade i revizije projektne dokumentacije, geodetska snimanja u iznosu od 93.189,61€

Realizovane aktivnosti u opštinama: Kotor (18.390,00€); Tivat (33.866,29€); Budva (23.291,61€); Bar (820,00€); Ulcinj (16.821,71€).

Najznačajnije stavke:

- Izrada inženjersko-geološkog istraživanja za potrebe izrade Glavnog projekta šetališta uz magistralni put Tivat-Lepetane, od crkve Sv.Roko do Lepetana, Opština Tivat **(9.900,00 €)**
- Geodetsko snimanje kupališta i plaža, Opština Ulcinj **(9.605,94 €)**
- Izrada tehničke dokumentacije (idejnog rješenja i glavnog projekta) za uređenje dijela obale – rekonstrukciju na katastarskoj parceli 611 K.O.Dobrota u zahvatu PPPN za obalno područje, partija 2, Opština Kotor **(8.420,00 €)**
- Izrada tehničke dokumentacije (idejnog rješenja i glavnog projekta) za uređenje dijela obale – rekonstrukciju na katastarskoj parceli 680 K.O.Dobrota (sanacija ponte, potpornih zidova i prostora uz njih), Opština Kotor **(8.420,00 €)**

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

- Izrada projektne dokumentacije za uređenje dijela šetališta na potezu od Svetog Roka do parka Ivovica, Opština Tivat (7.200,00 €)
- Izrada idejnog rješenja i glavnog projekta za pješačke staze uz more, uz magistralni put Tivat-Lepetane, sjeverno od crkve Sveti Roko, do Lepetana, Opština Tivat (6.362,97 €)
- Izrada idejnog rješenja i glavnog projekta revitalizacije plaze Pržno i rekonstrukcija obale u Pržnu na katastarskoj parceli 1876 K.O. Sveti Stefan (5.958,00 €)
- Izrada idejnog rješenja za izgradnju pristaništa Sv. Toma, Opština Budva (4.132,23 €)
- Snimanje kupališta (10A1, 10A, 10B, 10C, 10D), Opština Ulcinj (3.016,11 €)
- Izrada elaborata parcelacije po DSL Ratac – Zutokrlica, Opština Bar (2.850,00€)
- Revizija Glavnog projekta, za pješačke staze uz more, uz magistralni put Tivat-Lepetane, Opština Tivat (2.603,31 €)
- Izrada elaborata parcelacije po DSL setaliste lugo mare ispod Opšte bolnice, Opština Kotor (1.900,00 €)
- Izrada elaborata parcelacije po DSL ponta Seljanovo, Opština Tivat (1.850,00 €)
- Izrada idejnog rješenja za parkovsko uređenje dijela platoa ispred Opšte bolnice Kotor, Opština Kotor (1.550,00 €)
- Izrada inženjerskogeološkog izvještaja o karakteristikama stijenske mase duž pješačke staze od Hotela Avala do plaže Mogren, Opština Budva (1.200,00 €)
- Geodetsko snimanje i etažna razrada privremenih objekata u zoni morskog dobra posebnih djelova objekata L82 Ada Bojana, Opština Ulcinj (1.095,66 €)

2.3. kolona 2. – Troškovi ulaganja u javnu rasvjetu u zoni morskog dobra u 2023.godinu iznose 147.877,13€

Do stupanja na snagu Zakon o finansiranju lokalne samouprave (Službeni list CG broj:3/2019 od 15.01.2019.godine) komunalno održavanje zone morskog dobra bilo je u nadležnosti primorskih opština.

Kako je Plan korišćenja prilagođen novom Zakonu, Javno preduzeće je u svrhu komunalnog održavanja planiralo značajna sredstva u iznosu (1.510.000,00 €), od čega je u svrhu održavanja javne rasvjete sa komunalnim preduzećima ugovoren je iznos od 197.838,61€.

Shodno navedenom u zoni morskog dobra po osnovu ugovora sa komunalnim preduzećima za održavanje javne rasvjete u zoni morskog dobra u 2023.godini utrošeno je 147.877,13€:

(H.Novi-17.334,86€; Kotor-39.669,43€; Tivat-27.384,00€; Budva-13.632,80; Bar-21.690,84€; Ulcinj-28.165,20€).

2.4. kolona 2. – Ostale usluge (uklanjanje objekata; bagerisanje bujičnih tokova; nasipanje plaža pijeskom; bove i sl) iznose 27.331,27€

Realizovane aktivnosti u opštinama: Herceg Novi (18.068,26); Kotor (6.239,01€); Tivat (3.024,00€).

2.5. kolona 2. – Troškovi/usluge monitoringa mora i specijalnog rezervata „Tivatska solila“ u iznosu od 66.614,74 €

- Program praćenja sanitarnog kvaliteta morske vode na javnim kupalištima u sezoni 2023. godine u svim primorskim opštinama (58.235,40€)
- Godišnje praćenje stanja biodiverziteta u morskim zaštićenim područjima (2.479,34€)
- Godišnje praćenje stanja i promjena u Posebnom rezervatu prirode „Tivatska solila“ (5.900,00€)

TROŠKOVI ČIŠĆENJA I ODVOZA SMEĆA – realizovano (3. kolona 2.) 792.596,60€

Do stupanja na snagu Zakon o finansiranju lokalne samouprave (Službeni list CG broj:3/2019 od 15.01.2019.godine) komunalno održavanje zone morskog dobra bilo je u nadležnosti primorskih opština.

Kako je Plan korišćenja prilagođen novom Zakonu, Javno preduzeće je u svrhu komunalnog održavanja planiralo značajna sredstva u iznosu (1.510.000,00 €), od čega je za čišćenje i odvoz smeća sa komunalnim preduzećima ugovoren iznos od 904.115,23 €.

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Za održavanje čistoće u zoni morskog dobra po osnovu ugovora sa komulanim preduzećima utrošeno je 858.299,79 €.

(H.Novi-231.709,67 €; Kotor-67.604,12 €; Tivat-79.713,32 €; Budva-110.560,09 €; Bar-162.447,01 €; Ulcinj-195.780,07 €).

Za održavanje čistoće trajektnih platoa utrošeno je 10.485,51 €.

NEREALIZOVANI RADOVI/USLUGE - (ukupno 1-3. kolona 5) (2.169.572,00€)

Potrebno je istaći da kao i prethodne godine, zbog predugog trajanja postupka javnih nabavki, kao i zbog ulaganja u novu djelatnost (Trajektna linija Kamenari-Lepetane) nije došlo do realizacije planiranih investicija/radova, usluga za 2023. godinu, te se realizacija prenosi u narednu 2024.godinu.

Sredstva obezbijedena na tekućem računu Javnog preduzeća.

1.kolona 3.- Ugovorena trajna ulaganja i sanacije, čija se realizacija očekuje u 2023.godini (880.948,00€)

Najznačajnije stavke:

-Izvođenje radova na uređenju šetališta i trga u Sutomoru (II faza), Opština Bar (445.030,00 €)

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

- Projektuj-Izvedi Igrališta u zoni morskog dobra za nova i sanacija postojećih (Objekti za igru, sport i rekreaciju) **(75.000,00 €)**
- Izvođenje radova na sanaciji javne rasvjete Opština Kotor **(57.945,00 €)**
- Uređenje infrastrukture na Adi Bojani, Opština Ulcinj **(44.992,00 €)**
- Rekonstrukcij/Sanacija obalne infrastrukture-ponte **(28.843,00 €)**
- Nabavka i postavljanje mostova u Budvi (Grđevica i kod Vile Manojlovic), Opština Budva **(14.849,00 €)**
- Vršenje stručnog nadzora nad izvođenjem završnih – kamenorezačkih radova na uređenju pristaništa / Velike skele (II faza), Opština Ulcinj **(5.000,00 €)**

1.kolona 4.- Neugovorena trajna ulaganja i sanacije, čija se realizacija očekuje u 2024.godini (709.900,00€)

Najznačajnije stavke:

- Rekonstrukcija i popločavanje šetališta Pet Danica na potezu od Meljina do hotela Plaže, Opština Herceg Novi **(300.000,00 €)**
- Rekonstrukcija i popločavanje šetališta Pet Danica na potezu od Meljina do hotela Plaže- I Faza , Opština Herceg Novi **(200.000,00 €)**
- Izvođenje- Šetališna staza od hotela „Albatros“ do rta Đerane – Opština Ulcinj u dužini cca 2.3km **(150.000,00 €)**
- Nadzor - Rekonstrukcija i popločavanje šetališta Pet Danica na potezu od Meljina do hotela Plaže, Opština Herceg Novi **(150.000,00 €)**
- Izvođenje radova na Rekonstrukcije dvije ponte na kat.parc.661, k.p.680, Dobrota, Opština Kotor **(150.000,00 €)**
- Izvođenje radova na uređenja Parka ispod Pošte-II Faza, Opština Budva **(70.000,00 €)**
- Izvođenje radova na šetalištu od Sv.Roka do Lepetana, Opština Tivat **(50.000,00 €)**
- Nadzor nad izvođenjem radova na izgradnji trga u Sutomoru, II faza, Opština Bar **(35.000,00 €)**
- Izvođenje radova na hortikulturnom uređenju potpornih zidova ispod magistralnog puta, a iznad šetališta ka Zavali , Opština Budva **(35.000,00 €)**

2.2. kolona 3.- Ugovorene usluge izrade projektne dokumentacije, revizije i geodetskih snimanja, čija se realizacija očekuje u 2024.godini (137.160,00€)

Najznačajnije stavke:

- Izrada elaborata za pripremu tehničke dokumentacije za izgradnju pristaništa u Jazu na lokalitetu između kupališta 2A i 2B (Žuta greda) u opštini Budva (geodezija i batimetrija, geomehanika, studija talasa) **(26.039,00 €)**
- Izrada projektne dokumentacije za šetalište-lungomare ispod Opšte bolnice u dužini od cca 750m (na potezu od Macea do Mua), Opština Kotor **(23.293,00 €)**
- Izrada projektne dokumenatcije za uređenje dijela šetališta na potezu od Sv. Roka do Parka Ivovica, cca 300m, Opština Tivat **(13.068,00 €)**
- Izrada projektne dokumentacije za regulisanja kanala i vodotoka u Rezervatu " Tivatska solila" u Opštini Tivat **(7.114,00 €)**
- Izrada projektne dokumenatcije za zaštitu kosine od obrušavanja stijena iznad mandrača na južnom kraju Male plaže, Opština Ulcinj **(5.634,00 €)**
- Izrada konceptualnog rjesenja za pristanište za trajekt na lokaciji Solila **(3.569,50 €)**

2.2. kolona 4.- Neugovorene usluge izrade projektne dokumentacije, revizije i geodetskih snimanja, čija se realizacija očekuje u 2024.godini (264.108,00€)

Najznačajnije stavke:

- Izrada studije sa potrebnim podlogama za sanaciju – rekonstrukciju lukobrana luke Škver, Opština Herceg Novi (40.000,00 €)
- Izrada projektne dokumentacije šetališnu stazu u zaleđu plaže od Kamenovo do Pržna, u dužini cca 1km, Opština Budva (30.000,00 €)
- Izrada projektne dokumentacije za šetalište od Zmijica do skretanja za Kumbor, Opština Herceg Novi (25.000,00 €)
- Izrada tehničke dokumentacije za lungomare Bigova, Opština Kotor (25.000,00 €)
- Obilježavanje granica zaštićenih područja u zoni morskog dobra (20.000,00 €)
- Obilježavanje granica zaštićenih područja u zoni morskog dobra (Grafička priprema (dizajn), izrada i postavljanje informativnih tabli) (15.000,00 €)
- Izrada geodetske podloge i izrada idejnog rješenja za potrebe šetališta lungomare Sv. Stefan, Opština Budva (15.000,00 €)
- Izrada projektne dokumentacije za sanaciju željezničkog mosta u Zelenici, Opština Herceg Novi (15.000,00 €)
- Revizija projektne dokumentacije za dio šetališne staze u zaleđu plaže Kamenova do Pržna , u dužini cca 1km, Opština Budva (6.000,00 €)
- Revizija projektne dokumentacije za šetalište od Zmijica do skretanja za Kumbor, Opština Herceg Novi (5.000,00 €)
- Revizija tehničke dokumentacije za lungomare Bigova, Opština Kotor (5.000,00 €)
- Revizija na izradi projektne dokumentacije za šetalište-lungomare ispod Opšte bolnice u dužini od cca 750m (na potezu od Macea do Mua), Opština Kotor (5.000,00 €)
- Izrada revizije za sanaciju željezničkog mosta u Zelenici, Opština Herceg Novi (3.000,00 €)
- Izrada projektne dokumentacije javne rasvjete na potezu od početka Bečićke plaže do ugostiteljskog objekta Azuro, Opština Budva (1.500,00 €)

2.4. kolona 3.- Ugovorene ostale usluge (uklanjanje objekata i vanredna čišćenja; bagerisanje bujičnih tokova; nasipanje plaža pijeskom; nabavka kanti, klupa, bova i sl.), čija se realizacija očekuje u 2024.godini (109.573,00€):

Najznačajnije stavke:

- Uklanjanje objekata i vanredno čišćenje u zoni morskog dobra (40.689,00 €)
- Sanacija, uređenje i održavanje postojeće infrastrukture, šetališnih staza, mostova, kanala i nasipa, izrada i popravka informativnih tabli, hortikulturno uređenje za Tivatska solila (19.965,00 €)
- Korišćenje komunalne infrastrukture (sanitarni objekti) na Velikoj plaži i Borovoj šumi, Opština Ulcinj (11.000,00 €)
- Održavanje, nabavka i postavljanje opreme (čišćenje, nabavka bova, kabine za presvlačenje, kante za otpatke, informativne table, spasilačka oprema, oprema za pse i sl.) (1.976,00 €)

2.5. kolona 3.- Ugovorene usluge monitoringa i praćenje stanja i promjena u rezervatu Tivatska solila čija se realizacija očekuje u 2024.godini (2.950,00€):

- Godišnje praćenje stanja i promjena u Posebnom rezervatu prirode "Tivatska solila" - obaveza shodno zaključku Vlade br.08-149/2 od 04. 07. 2013. godine (2.950,00 €)

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

2.5. kolona 4.- Neugovorene usluge monitoringa i praćenje stanja i promjena u rezervatu Tivatska solila čija se realizacija očekuje u 2024.godini (45.000,00€):

- Uređenje i sanacije na Tivatskim solilima i zaštićenim područjima (45.000,00 €)

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi-redni broj 211-Bilansa uspjeha

r.b	Pozicija	Tekuća 2023.god.u €	Prethodna 2022.god.u €	Index
211	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	2.607.746	1.546.422	168
212	Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	1.929.168	1.135.531	169
213	Troškovi poreza i doprinosa	678.578	410.891	165
	1.Troškovi poreza	188.003	123.140	152
	2.Troškovi doprinosa za penzije	427.517	262.542	176
	3.Troškovi doprinosa	63.058	25.209	250

Troškovi zaposlenih su u okviru planiranih. Odnose se na zarade za 182 zaposlenog, 4 člana Upravnog odbora van kolektiva i 3 člana iz kolektiva, na 3 člana Revizorskog odbora, kao i na druga primanja koja pripadaju zaposlenima u skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom preduzeća. Takođe se odnose i na zarade za lica koja su bila angažovana na ugovore o djelu i dopunskom radu.

Ostali rashodi iz poslovanja - redni broj 220 - Bilansa uspjeha

r.b	Pozicija	Tekuća 2023.god.u €	Prethodna 2022.god.u €	Index
220	Ostali rashodi iz poslovanja	300.713	224.311	
	1.Gubici po osnovu rashod.osnovnih sredstava-opreme,nematerijalna ulaganja, nekretnine	1.018	6.983	14
	2.Naknade štete trećim licima i drugi nepomenuti rashodi	26.321	15.513	169
	3.Rashodi-sponzorstva za: humanitarne,kulturne,zdravstvene, obrazovne,sportske namjene	269.165	192.205	140
	4.Rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda	4.208	8.611	52

Ostali troškovi su veći u odnosu na prethodnu godinu.

Kao i prethodne godine značajna izdvajanja su za sponzorstva sportskim klubovima, sponzorstva kulturnih manifestacija, sredstava za humanitarne svrhe i slično.

Izdvajanja za sponzorstva i pomoći regulisana su Odlukom Upravnog odbora o kriterijumima za određivanje visine sredstava za sponzorstva i pomoći do 5% planiranog prihoda za tekuću godinu.

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine - redni broj 236 -Bilansa uspjeha

r.b	Pozicija	Tekuća 2023.god.u €	Prethodna 2022.god.u €	Index
236	Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	2.342	10.012	23
	Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti potraživanja od kupaca-indirektan otpis i direktan otpis	2.342	10.012	23

Kao i prethodne godine Javno preduzeće je prokrenulo tužbe za naplatu potraživanja od korisnika koji nisu platili naknadu za 2023. godinu.

1.STALNA IMOVINA odnosi se na: Nematerijalnu imovinu, nekretnine, opremu i biološka sredstva iskazanu na pozicijama: redni broj 003 i 008 Bilansa stanja Analitički prikaz stanja i promjena u dva uporedna perioda

	Licence	Softveri	Nemater. imovina u pripremi	Zemljište	Gradev. Objekti	Oprema	Investici- one nekretnin e	Ostala materij. imovina	Osnovna sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost										
Na dan 01.01.2023. godine	3060	125.433	12000	175060	1311950	733012	144501	28938	83500	2617454
Povećanje	7982	70383	65680			-730233		2974	9958770	9375556
Prenos sa sredstava u pripremi	-3060	-12861	-77680						10034770	9941169
Procjena vrijednosti				940	302864	9663032	87636			10054472
Prodaja										0
Rashod i manjak										0
Na dan 31.12.2023. godine	7982	182955	0	176000	1614814	9665811	232137	31912	7500	11919112
Ispravka vrijednosti										
Na dan 01.01.2023. godine	3060	94419		0	37101	457076	115482	0	0	707138
Isknjižavanje amortizacije MI u pripremi	-3060	-12861								-15921
Amortizacija za godinu	788	9632			36991	433115	11655			492181
Procjena						-503823				-503823
Prodaja										0
Rashod i manjak										0
Na dan 31.12.2023. godine	788	91190	0	0	74092	386368	127137	0	0	679575
Sadašnja vrijednost 31.12.2023. godine	7194	91765	0	176000	1540722	9279443	105000	31912	7500	11239536
Sadašnja vrijednost 31.12.2022. godine	0	31014	12000	175060	1274849	275936	29019	28938	83500	1910316

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Nematerijalna ulaganja

Na rednom broju **003- Bilansa stanja** iskazana je nematerijalna imovina u vrijednosti od **98.959€**, a odnosi se na licence, softvere i nematerijalna ulaganja u pripremi. U toku 2023.godine Javno preduzeće je nabavilo nematerijalna ulaganja nabavne vrijednosti 77.600€.

Zemljište

u vrijednosti od 175.060,-€ odnosi se na zemljište površine 491m² upisano u (List nepokretnosti br.2460 Uprava za nekretnine Budva).

Građevinski objekti

JPMD ima u vlasništvu objekat – dio zgrade u privredi. Ukupna vrijednost je (sadašnja) iznosi 1.540.722€.

(List nepokretnosti br.2460 Uprava za nekretnine Budva)

Javno preduzeće pored postojećih 622m² kupilo je u 2019.g. od preduzeća JP”Regionalni vodovod Crnogorsko primorje “ poslovni prostor površine 63 m² u vrijednosti 146.000€

(ugovor br.0201-4020/8 od 24.12.2019.godine i odluka UO br.0202-4022/4 od 3.12.2019.godina). Posljednja nezavisna procjena od strane nezavisnogprocjenitelja izvršena je 31.12.2023. godine za zemljište i za građevinske objekte. Zemljište u obimu prava 491m² povećano je za 940€.

Procijenjena vrijednost građevinskog objekta povećana je za 302.864€

Oprema - kancelarijska oprema, namještaj, kompiuteri, vozila, plovila, dizalice i drugo sadašnje vrijednosti 9.279.443€

Djela likovne umjetnosti ukupne nabavne vrijednosti 31.911,72€ odnose se na umjetnička djela popisanih po autorima i tehnikama izrade.

Investicione nekretnine - redni broj 012- Bilansa stanja iskazane po sadašnjoj vrijednosti od 105.000 €

Investiciona nekretnina kafe Bar -102.000

Investiciona nekretnina kiosci HN- 3.000

Građevinski objekti u pripremi (7.500)

Oprema u pripremi (3.300,00€)

Dugoročni finansijski plasmani i dugoročna potraživanja - redni broj 016- Bilansa stanja: Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrijednosti)- redni broj 022 Bilansa stanja (59.421€)

U tabeli su dati podaci za tekuću i prethodne dvije godine:

Opis	Tekuća 2023.god u €	Prethodna 2022.god.u €	Index
Odobreni dugoročni stambeni krediti zaposlenima	59.421	66.886	112
Ostali dugorični finansijski plasmani i potraživanja	2.000.000	-	-

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Dugoročna potraživanja odnose se na potraživanja od zaposlenih po osnovu stambenih kredita. Krediti odobreni u prethodnim godinama redovno se izmiruju obustavom od neto zarada.

2.OBRTNA SREDSTVA – redni broj 025 – Bilansa stanja 4.369.360,-€

Dati avansi - redni broj 030 Bilansa stanja:

Opis	Tekuća 2023.god u €	Prethodna 2022.god. u €	Index
Unaprijed plaćeni troškovi	126.803	333.687	62

Na ovoj poziciji iskazani su plaćeni avansi dobavljačima.

Redni br.	NAZIV	OPIS	IZNOS
1.	Castellana doo Podgorica	N/3361 30.09.2023.g. R.2304001091-7 od 04.09.2023.g. Pretplata za 2024. godinu	2.286
2.	IT Smart doo Tivat	N/1379 04.07.2023.g. R.23-3000-000120 od 03.07.2023. Pretplata za 2024. godinu	54
3.	Hipering doo Podgorica	N/7071 -31.12.2023.g.-avans po ug.0204-333/44 od 19.09.2022.g. (20%) za izvođenje radova na završnim – kamenorezačkim radovima na uređenju pristaništa/Velike skele, Opština Ulcinj izvod HB/201 18.10.2022.g.	22.373
4.	Ministarstvo održivog razvoja i turizma Crne Gore	Sporazum br..0201-1931/22 (izrada idejnog arhitektonskog rješenja uređenja šetališne zone od restorana „O sole mio“ do Rafailovića (tzv. „Plavi kamen“) izvod HB/214 07.11.2019	100.000
5.	Megapromet doo Budva	N/6244 18.12.2023.g. R.23-3070-017237 od 04.12.2023. Pretplata za 2024. godinu po knjižnom odobrenju	16
6.	Telemont doo Podgorica	Uplata po Zahtjevu br.0204-4760/3 od 28.12.2023. godine Fakturisano u 2024. godini	559
7.	Marina Punat Hotel & Resort doo Punat	Predračun br.2023-02100-000150 od 28.12.2023. godine-670,23eura Predračun br.2023-02100-000148 od 28.12.2023. godine-243,72eura Smještaj na službenom putovanju (Crvenko,Bilafer,Kokot,Krivokapic,Merdovic,Mrvaljevic)	914
8.	Wiener Osiguranje dd Zagreb	Uplata osiguranja po Podlozi za uplatu premije br.0612-500005434 od 27.12.2023.-300,00eura Uplata osiguranja po Podlozi za uplatu premije br.0612-500005435 od 27.12.2023.-300,00eura	600
9.		Ukupno 31.12.2023.godine	126.803

Kratkoročna potraživanja- redni broj 031 Bilansa stanja:

Ukupna potraživanja od kupaca i ostalih kratkoročnih potraživanja iskazana su u Bilansu stanja na dan 31.12.2023. god. u iznosu od **142.595€**

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Opis	Tekuća 2023.god u €	Prethodna 2022.god u €	Index
A)Kupci u zemlji (neto)	100.360	33.723	297
Potraživanja od kupaca	100.360	27.499	364
Sumnjiva i sporna potraživanja (utužena)	333.286	333.286	-
Ukupno bruto kupci	433.646	360.785	120
*Ispravka potraživanja	(329.221)	(327.062)	-
B)Ostala potraživanja:	38.170	32.187	118
Potraživanja od zaposlenih (akontacija za sl.put i dr)	3.521	24	-
Potraživanja za zarade koje se refundiraju – porodiljno i bolovanje preko 60 dana	11.415	8.929	127
Potraživanja od Atlas banke u stečaju	23.234	23.234	-

A) Neutužena potraživanja od kupaca na dan 31.12.2022. iznosila su 27.499€.

**Od ukupno utuženih potraživanja (333.285,66€) 48,16% ili 160.508,42€ odnosi se na utužena potraživanja od preduzeća „Vektra Boka u stečaju“ ad, H. Novi, prijavljeno u stečajnu masu i priznato Rješenjem stečajnog upravnika br.323/11 od 15.09.15.g, dok se na utužena potraživanja od preduzeća „Pomorski saobraćaj“ odnosi 35,31% ili 117.694,88€.

Takođe, značajan udio (8,27%) u utuženim potraživanjima u iznosu 27.546,72€, čini dug korisnika objekata na Bojani.

**Shodno usvojenim Računovodstvenim politikama (Odluka UO-0203-2283/6 od 28.07.2020.g.) član 46.potraživanja su indirektno otpisana u momentu utuženja u 100% procentu i prenešena na sumnjiva i sporna potraživanja.

B) U okviru ostalih potraživanja su:

** Potraživanja od Atlas banke u stečaju u iznosu od 23.234,-€

Stečajni odbor Atlas banke AD u stečaju izdao je Rješenje br.0201-1850/12 od 28.06.2019.godine kojim je priznato potraživanje Javnog preduzeća u iznosu od 23.233,56€.

** Potraživanja za zarade koje se refundiraju, odnose se na potraživanje od republičkog fonda zdravstva za bolovanja preko 60 dana i potraživanja od Centra za socijalni rad za porodiljsko bolovanje u iznosu od 11.415€.

Gotovina na računima i u blagajni na dan 31.12.2023. redni broj 043 Bilansa stanja:

Gotovina na poslovnim računima	Tekuća 2023.god u €	Prethodna 2022.god. u €
1. Addiko bank,ad, Podgorica	69.281,54	69.335
2. CKB AD Podgorica	506.487,88	1.120.783
3. NLB banka AD Podgorica	1.208.729,23	1.031.501
5. Hipotekarna banka AD Podgorica	1.060.367,12	4.714.558
6. Zapad banka AD Podgorica	42.104,59	1.988.303

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Devizni račun za međun.projekat „ePath“ (kod Adiko banke)	56.315,85	13.113
Devizni račun Adiko bank	273.426,45	73.903
Devizni račun hipotekarne banke	3.200	-
Deponovana novčana sredstva(business elektron kartica)	2.166,51	1.557
Devizni račun (Međunarodni projekat „Katič“)	58.879,88	-
Devizni račun (Međunarodni projekat „Platamuni“)	59.551,38	-
CKB -kartica trajekt	5.787,66	-
Blagajna trajekt	40.585	-
Depoziti po kasama	17.000	-
Prelazni racun -pogresne uplate	1.552,51	-
Ukupno gotovina :	3.402.331	9.013.053

3.AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA - redni broj 045 Bilansa stanja

Opis	Tekuća 2023.god u €	Prethodna 2022.god u €	Index
AVR-primljen PDV u avansima od kupaca	20.673	22.370	92

Plaćen PDV vezano za uplate korisnika morskog dobra po osnovu naknade evidentirane na avansima.

4.KAPITAL - redni broj 101 - Bilansa stanja:

Struktura kapitala	Tekuća 2022.god u €	Prethodna 2022.god. u €	Index
Osnovni kapital	2.251.971	2.251.972	-
Revalorizacione rezerve	653.016	478.332	136
Zakonske rezerve	7.807	7.80	-
Neraspoređena dobit prethodni period	5.687.470	4.418.078	128
Neraspoređena dobit tekuće godine (2023.)	2.342.365	2.616.946	89
Ukupna neraspoređena dobit	8.018.042	7.035.024	113
Ukupno :	10.942.629	7.411.362	147

JP za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je zaključio ugovor broj 0204-488/10 sa „Berza“ D.O.O. Bar dana 22.02.2024. o nabavci usluge- Usluga procjene vrijednosti imovine-Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, za potrebe procjene kapitala.

Rekapitulacija procijenjenih vrijednosti: odnosi se na:

- 1) Izvještaj o izvršenoj procjena vrijednosti nepokretnosti koja se sastoji iz četiri dijela:
    - a) Nepokretnosti upisane u LN 2460 KO BUDVA- 1.466.000,00 eur
    - b) Zemljište- 176.000,00 eur Objekat- 1.290.000,00 eur
    - c) Montažni objekat u posebnom rezervatu prirode Tivatska Solila- 225.466,10 eur
    - d) Građevinski objekti- portirnica- 25.256,03 eur
- UKUPNO: -1.716.722,13 eur

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

- 2) Izvještaj o izvršenoj procjeni vrijednosti opreme
- a) Vozila- 86.401,11 eur
  - b) Privremeni objekti- 373.330,44 eur
  - c) Ostala oprema- 117.670,53 eur
- UKUPNO: 577.402,08 eur
- 3) Izvještaj o izvršenoj procjeni vrijednosti umjetnina UKUPNO: 31.911,72 €
- 4) Izvještaj o izvršenoj procjeni vrijednosti plovila i rezervnih djelova
- a) Plovila- 8.906.000,00 eur
  - b) Rezervni djelovi- 697.630,69 eur
- UKUPNO: 9.603.630,69 €

Za procjenu vrijednosti kapitala, potrebno je bilo procijeniti vrijednost poslovne (stalne i obrtne) imovine i obaveza (dugoročnih i kratkoročnih). Kapital čini razlika između procijenjene vrijednosti poslovne imovine i obaveza.

U sljedećoj tabeli je prikazan ovaj obračun:

Procijenjena vrijednost:	
UKUPNO AKTIVA	17.688.989,50 €
STALNA IMOVINA	11.232.035,92 €
OBRTNA IMOVINA	6.456.953,58 €
UKUPNO OBAVEZE	6.746.360,55 €
KAPITAL	10.942.628,95 €

Procjena izvršena na dan 31.12.2023.godine

Neraspoređena dobit tekuće godine u iznosu **2.342.365-€** odnosi se na ostvarenu dobit u 2023.god. Kumulirana neraspoređena dobit iznosi **8.018.042€**.

5.DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE – redni broj 117 Bilansa stanja:

Dugoročna rezervisanja na dan 31.12.2023.god. - redni broj 122 - Bilansa stanja

Dugoročne obaveze	Tekuća 2023.god
Rezervisanja za naknade i druge benifite zaposlenih	576.439
Ostala dugoročna rezervisanja	204.608

Shodno Izvještaju br.0303-641/1 od 05.02.2024. god., o obračunu po MRS 19 rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade na dan 31.12.2023. godine, izvršena su rezervisanja za otpremnine u iznosu od 359.515,19eura i jubilarne nagrade u iznosu od 216.924,09eura. Ostala dugoročna rezervisanja odnose se na rezervisanja za sudske sporove.

Dugoročne obaveze na dan 31.12.2023.god. - redni broj 122 - Bilansa stanja

Dugoročne obaveze	Tekuća 2023.god	Prethodna 2022.god.	Index
Obaveze prema matičnim i zavisnim licima	3.249.436	143.479	-
Dugoročne obaveze prema dobavljačima	12.434	14.748	84

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 9. februara 2023.godine, donijela Zaključak br.07-011/23-568/2, kojim se zadužuje Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore da preuzme obavljanje djelatnosti linijskog pomorskog saobraćaja na relaciji Kamenari-Lepetane, do završetka postupka za davanje koncesije. Odukom Upravnog odbora broj 0203-1274/2 od 28.02.2023. godine je usvojena Izmjena Plana korišćenja sredstava Javnog preduzeća, kojim je odobreno kreditno zaduženje u iznosu od 4.000.000,00 eura, radi obavljanja nove djelatnosti preduzeća. Ugovorom o kreditu broj 0201-1783/6 od 15.06.2023. godine, je zaključen sa Zapad bankom AD Podgorica, odobren je iznos kredita od 4.000.000,00 eura, sa fiksnom kamatnom stopom 3,60% i krajnjim rokom otplate kredita 31.05.2026. godine.

Dugoročne obaveze prema dobavljačima se odnose na 5% zadržanog depozita po Okončanim situacijama za izvršene radove, do isteka garantnog roka od dvije do deset godina. Ovo je ugovoreno pravo investitora JPMD sa izvođačima radova, konkretno depozit se odnosi na šest izvođača radova.

6.ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE na dan 31.12.2023.god. - redni broj 125 - Bilansa stanja

Odložene poreske obaveze	Tekuća 2023.god.	Prethodna 2022.god. u	Index
Obračunata poreska obaveza za 2023.g.	139.729	67.275	207
Prenesena poreska obaveza po bilansu	67.275	57.469	117
Za doknjižiti/isknjižiti --- odloženi poreski rashod	72.454	9.806	738
Ukupno:	139.729	67.275	207

Odložene poreske obaveze privremene vremenske razlike nastale zbog različitih metoda u obračunu amortizacije u računovodstvene i poreske svrhe.

7.DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE na dan 31.12.2023.god. - redni broj 126 - Bilansa stanja

Dugoročni odloženi prihodi i primljene donacije	Tekuća 2023.god.	Prethodna 2022.god.	Index
Dugoročni odloženi prihodi i primljene donacije	160.786	41.767	384

Projekat Shape-Oblikovanje cjelovitog pristupa zaštiti životne sredine Jadrana(između obale i mora), koji se finansira kroz donatorstvo IPA Jadranski program saradnje. Planirani budžet je 175.000.00eura, od čega se 148.750.00eura (85%) finansira iz IPA fondova, a 26.250,00eura (15%) iz sredstava Javnog preduzeća. Projekat završen u februaru 2014.godine.

SALDO KONTA:

Rezidualna vrijednost opreme (698,80x85%) 593,98

JPMDCG je potpisalo partnerski sporazum broj: 0201-173/10 od 26.11.2020.godine sa JP Park Prirode Hutovo Blato iz BiH i partnerom iz Hrvatske, "Makarski komunalac" d.o.o. koji se stara o Biokovskim botaničkim vrtom "Kotišina" (dio Parka prirode Biokovo), a kojim je počela

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

realizacija EU IPA INTERREG projekta ePATH "Endemic pathways-Endemske staze".

Javnom preduzeću su izvršene sledeće uplate: 24.12.2020.g. avansna uplata u iznosu od 42.232,93eura; 25.03.2022.g. iznos od 804,74e,17.10.2022.g. 10.943,48e i 09.03.2023.g. iznos od 43.202,55eura.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je tokom maja 2023. godine potpisalo Ugovor o grantu broj 0401-1558/5 od 12.05.2023.god., za Park prirode "Katič", sa MedFund-om - fondom za zaštitu, posvećen Mediteranskim morskim zaštićenim područjima. Kroz ovaj ugovor o grantu, koji je zaključen na period od 5 godina, MedFund će obezbediti finansijsku pomoć, tehničku ekspertizu i unapredjenje kapaciteta kako bi se omogućila implementacija planova upravljanja i poboljšala dugoročna održivost morskih zaštićenih područja. Ovo partnerstvo je dio regionalnog projekta po nazivom " Build back a blue and stronger Mediterranean - Izgraditi ponovo plavi i jaci Mediteran", koji je finansiran od strane Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF) i podržan od Conservation International (CI), kako bi se poboljšala zaštita mora i obale u Mediteranu. Javnom preduzeću je izvršena uplata 17.05.2023.g. u iznosu od 65.084,00dolara(USD).

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je tokom maja 2023. godine potpisalo Ugovor o grantu broj 0401-1558/4 od 12.05.2023.god., za Park prirode "Platamuni", sa MedFund-om - fondom za zaštitu, posvećen Mediteranskim morskim zaštićenim područjima. Kroz ovaj ugovor o grantu, koji je zaključen na period od 5 godina, MedFund će obezbediti finansijsku pomoć, tehničku ekspertizu i unapredjenje kapaciteta kako bi se omogućila implementacija planova upravljanja i poboljšala dugoročna održivost morskih zaštićenih područja. Ovo partnerstvo je dio regionalnog projekta po nazivom " Build back a blue and stronger Mediterranean - Izgraditi ponovo plavi i jaci Mediteran", koji je finansiran od strane Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF) i podržan od Conservation International (CI), kako bi se poboljšala zaštita mora i obale u Mediteranu. Javnom preduzeću je izvršena uplata 17.05.2023.g. u iznosu od 65.826,00dolara(USD).

8.KRATKOROČNE OBAVEZE I REZERVISANJA na dan 31.12.2023. god - redni broj 127

Bilansa stanja

Struktura kratkoročnih obaveza	Tekuća 2023.god u €	Prethodna 2022.god. u €	Index
128-Kratkoročna rezervisanja	-	100.000	-
129-Kratkoročne obaveze	2.398.047	787.893	304
a) Obaveze za primljene avanse 132	211.659	128.888	164
b) Obaveze prema dobavljačima 133	299.762	95.193	314
c)Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze 137:	1.886.625	563.813	334
1.Ostale obaveze is poslovanja 138	57.983	57.983	-
2.Ostale kratkoročne obaveze 139	1.309.048	-	-
3.Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda 140	278.607	32.842	848
4.Obaveze po osnovu poreza na dobit	240.986	472.987	50

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Kratkoročne obaveze

a) Obaveze za primljene avanse 211.659€

Avansne uplate odnose se na pretplate korisnika za 2023. godinu.

b) Obaveze prema dobavljačima 299.762€

Od navedenog iznosa u toku januara 2024.godine je uplaćen je veći iznos.

c) Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze 1.886.625€

1.Ostale obaveze is poslovanja (57.983,-€)

Na ovom računu evidentirane su obaveze po osnovu naknade morskog dobra koja pripada primorskim opštinama, shodno članu 28. i 76b. Zakona o finansiranju lokalne samouprave.

U 2012.godini 20% prihoda pripadalo je opštinama, a od 1.1.2013.godine taj procenat je povećan na 50%.

Obaveza se formirala po osnovu ispostavljenih faktura korisnicima, a ista se smanjuje uplatom korisnika na račun:820-41114-03-Naknada za korišćenje morskog dobra. Od ukupne uplate korisnika Državni trezor Javnom preduzeću usmjeravao je pripadajući dio naknade(50%) i iznos PDV-a, a opštinama pripadajući dio naknade(50%).

Zakon je bio u primjeni do 15.01.2019.godine, kada je stupio na snagu novi Zakona o finansiranju lokalne samouprave kojim nije predviđeno finansiranje lokalne samouprave po osnovu naknade za korišćenje morskog dobra primorskih opština.

Opština	Konto	Obaveza 31.12.2023.
H.Novi	43994-20% obaveze prema opštini iz 2012.g.(utuženi kupci)	6.575,33
	43997-50% obaveze prema opštini (utuženi kupci)	37.904,00
	Ukupno-H.Novi	44.479,33
Kotor	43997-50% obaveze prema opštini (utuženi kupci)	7.669,36
	Ukupno-Kotor	7.669,36
Ulcinj	43997-50% obaveze prema opštini (utuženi kupci)	5.834,59
	Ukupno-Ulcinj	5.834,59
	Ukupno(za sve opštine)	57.983,28

U tabeli iznos 57.983,28€ odnosi se na dug kupaca protiv kojih je pokrenut postupak naplate kod nadležnih sudova. Znači, evidentno ostaju obaveze prema opštinama sve do okončanja sudskog postupka i naplate potraživanja.

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda 25.281€

Poreska obaveza po poreskoj prijavi za 12/2022.g, plaćeno 15.01.2023.g.

Obaveza za neto zarade i naknade po Ugovorima 4.526,99€

Pretplata na poreze i doprinose 494€

Na osnovu Zaključka Vlade veza broj 0201-2824/1 od 12.06 2023. godine na sjednici održanoj 8. juna 2023. godine donijela Zaključak da predstavnici države u organima upravljanja privrednih društva u većinskom vlasništvu države pokrenu inicijativu za donošenje Odluke o raspodjeli dobiti

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

tako da se 30% od ostvarene neto dobiti za 2021. godinu i 70% od ostvarene neto dobiti u 2022. godini uplate Budžetu države. Po navedenom osnovu stvorena je obaveza od 1.305.015€ i porez i prerez 253.326€

Javno preduzeće je u toku 2023. godine uplatilo pdv-a u iznosu od 2.660.186€.

3.Obaveze po osnovu poreza na dobit 240.986€

Poreska obaveza utvrđena po Prijavi poreza na dobit za 2023.godinu iznosi 240.986€.

9.PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA na dan 31.12.2023.god. - redni broj 143 - Bilansa stanja

Pasivna vremenska razgraničenja	Tekuća 2023.god.	Prethodna 2022.god.	Index
Pasivna vremenska razgraničenja	4.881	99.306	-

PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA (PDV u datim avansima) 3.882,97

Avans po ug.0204-333/44 od 19.09.2022.g. (20%) za izvođenje radova na završnim – kamenorezačkim radovima na uređenju pristaništa/Velike skele, Opština Ulcinj izvod HB/201 od 18.10.2022.g. iznos od 22.373,29€ sa uračunatim pdv-om Hiperling d.o.o. Podgorica. Ostala pasivna razgraničenja u iznosu od 998,19€ , odnose se na obaveze prema zaposlenim.

VANBILANSNA EVIDENCIJA (KONTO-8822,88221,88222)

REKAPITULACIJA GARANCIJA

Redni br.	Konto	Garancija	Iznos
1	8822	Garancije za garantni rok umjesto zadržanog depozita	192.910,11
2	88221	Garancije za investicione ugovore – zakup plaža	901.047,10
3	88222	Garancije za dobro izvršenje ugovora i plaćeni avans	275.916,38
4		UKUPNO	1.369.873,59

2.3. Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela

- Direktor – Mladen Mikijelj
- Pomoćnica direktora – Ivana Franeta
- Pomoćnik direktora – Nikola Rađenović

Upravni odbor:

- Blažo Rađenović – Predsjednik
- Anđela Labović – članica
- Milijana Milojević – članica
- Dejan Božović – član
- Željko Bjelica – zamjenik predsjednika
- Maša Vukić – članica
- Srđan Radić – član

Revizorski odbor:

- Andrej Purić – Predsjednik
- Marija Jovićević – članica
- Bobana Zečević – članica

3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Životna sredina je prostor, odnosno prirodno okruženje, vazduh, zemljište, voda i more, biljni i životinjski svijet, pojave i djelovanja: klima, jonizujuća i nejonizujuća zračenja, buka i vibracije, kao i okruženje koje je stvorio čovjek: gradovi i druga naselja, kulturno-istorijska baština, infrastrukturni, industrijski i drugi objekti.

3.1. INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE TOKOM 2023. GODINE

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore osnovano je 1992. godine sa ciljem i zadatkom da upravlja morskim dobrom na način da obezbijedi zaštitu, uređenje i unapređenje ovog područja u skladu sa **Zakonom o morskom dobru iz 1992. godine**. Shodno ovom Zakonu, morskim dobrom smatra se morska obala, luke, lukobrani, navozi, nasipi, sprudovi, kupališta, hridi, limani, grebeni, vrulje, izvori i vrela na obali, ušća rijeka koje se ulivaju u more, kanali spojeni sa morem, morske vode i teritorijalno more, živa i neživa bogatstva u njima, kao i bogatstva epikontinentalnog pojasa. Zona morskog dobra definisana je kao prostor koji zahvata teritorijalno more, unutrašnje morske vode, podmorje i dio priobalnog pojasa u dužini od 6 metara od linije do koje dopiru najveći talasi za vrijeme najjačeg nevremena, te pojas kopna uz rijeku Bojanu, računajući 6 metara vodoravno od srednjeg dvadesetogodišnjeg vodostaja. Prostor morskog dobra zahvata površinu mora od oko 2500 km² i površinu kopnenog dijela od 60 km², što čini 18% ukupne teritorije Crne Gore.

Jedna od glavnih uloga Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom je zaštita morskog dobra kao "javnog dobra dostupnog svima pod jednakim uslovima". Prostor morskog dobra je jedinstven i ograničen, te pristup obali i moru mora biti dostupan svima. Korišćenje i zaštita zone morskog dobra u Crnoj Gori reguliše se zakonima i prostornim planovima.

Zakon o zaštiti prirode iz 2019. godine propisuje da zaštićenim područjima, osim nacionalnih parkova, koja se nalaze na području morskog dobra upravlja pravno lice nadležno za upravljanje morskim dobrom.

Ta nadležnost data je Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom 2014. godine i odnosi se na 24 zaštićena objekta prirode u zoni morskog dobra i to: 20 plaža zaštićenih Rješenjem iz 1968. godine, Posebni rezervat prirode „Tivatska solila” zaštićen 2008. godine, te 3 područja u moru: Park prirode „Platamuni”, Park prirode „Katič” i Park prirode „Stari Ulcinj” zaštićena 2021. godine.

U okviru svojih djelatnosti, posebno kod ustupanja na korišćenje djelova morskog dobra za obavljanje privrednih djelatnosti, Ugovorom o korišćenju morskog dobra precizirane su odredbe vezane za zaštitu životne sredine i održivo korišćenje morskog dobra u skladu sa pozitivno-pravnim propisima. Takođe, kod korišćenja djelova kupališta, posebno je naglašeno u uslovima za organizaciju kupališta da se ona kupališta koja se nalaze u zaštićenim područjima moraju koristiti u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode.

Za izvođenje radova na uređenju, održavanju i izgradnji zone morskog dobra, u skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom obraća se nadležnom organu za projekat ili poslovnu aktivnost koja može ili će imati uticaj na životnu sredinu. Procedura procjene uticaja na životnu sredinu obuhvata izradu elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu za koji se, u skladu sa procedurom propisanom zakonom od nadležnog organa traži saglasnost.

Takođe, svim korisnicima morskog dobra koji imaju dugoročne investicione ugovore sa Javnim preduzećem za upravljanje morskim dobrom, ugovorena je obaveza da prije otpočinjanja izvođenja radova sprovedu procedure procjene uticaja na životnu sredinu u skladu sa Zakonom.

PRAĆENJE SANITARNOG KVALITETA MORSKE VODE NA JAVNIM KUPALIŠTIMA

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, kao organ nadležan za organizaciju javnih kupališta na crnogorskom primorju, sprovodi poseban Program praćenja sanitarnog kvaliteta morske vode na javnim kupalištima tokom ljetnje turističke sezone.

Praćenje kvaliteta morske vode na javnim kupalištima, tokom 2023. godine sprovodilo se u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima za sprovođenje mjera obezbjeđivanja očuvanja, zaštite i poboljšanja kvaliteta vode za kupanje ("Službeni list Crne Gore", br. 28/19 od 23.05.2019.) kojim se vrši podijela voda koje se mogu koristiti za kupanje i daju granične vrijednosti mikrobioloških parametara koji se ispituju radi određivanja kvaliteta morske vode svakog uzorka, kao i u skladu sa ostalim nacionalnim i međunarodnim propisima iz oblasti voda, mora i zaštite životne sredine. Pravna lica koja mogu vršiti ispitivanja kvaliteta morske vode na javnim kupalištima shodno ovom Programu moraju ispunjavati uslove propisane

Pravilnikom o načinu i rokovima za sprovođenje mjera obezbjeđivanja očuvanja, zaštite i poboljšanja kvaliteta vode za kupanje ("Službeni list Crne Gore", br. 28/19 od 23.05.2019.). Stanje kvaliteta morske vode na javnim kupalištima u 2023. godini praćeno je na ukupno 109 lokacija duž crnogorskog primorja i to u opštini Ulcinj na 18 lokacija, Bar 15, Budva 32, Tivat 9, Kotor 14 i Herceg Novi 21 lokaciji za što je, putem javnog tendera, angažovana akreditovana laboratorija Instituta za biologiju mora iz Kotora.

Prije početka kupališne sezone, utvrđena je dinamika uzorkovanja koja je podrazumijevala realizaciju analiza u petnaestodnevnom intervalima tokom ljetnje turističke sezone, tj. ukupno 10 uzorkovanja u periodu od maja do oktobra 2023. godine.

U toku sezone 2023. godine kvalitet morske vode za kupanje na crnogorskom primorju uglavnom je bio odličnog (59,6 %) i dobrog (34,6 %) kvaliteta, dok je 1,8% uzoraka bilo zadovoljavajućeg, a 3,7% lošeg kvaliteta.

Pojedinačni rezultati o sanitarnom kvalitetu morske vode objavljuju se na web stranici www.morskodobro.me, putem posebne aplikacije i stalno su dostupni zainteresovanoj javnosti.

UPRAVLJANJE SPECIJALNIM REZERVATOM „TIVATSKA SOLILA“

Posebni rezervat prirode „Tivatska solila”, ukupne površine 150ha, 2013. godine upisan je na međunarodnu listu močvarnih područja u okviru RAMSAR konvencije, a Javno preduzeće je Odlukom Vlade Crne Gore zaduženo da jednom godišnje informiše o stanju i promjenama na području ovog rezervata.

U skladu sa ovim zaključcima, svake godine resornom Ministarstvu dostavlja se "Informacija o statusu očuvanosti i aktivnostima u Posebnom rezervatu prirode Tivatska Solila". Planom korišćenja sredstava Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom opredjeljuje sredstva koja se ulažu u unapređenje stanja očuvanosti ovog područja.

Monitoring hidroloških režima vodotoka na području Posebnog rezervata prirode „Tivatska Solila”

Za potrebe određivanja vodnog režima vodotoka na području rezervata prirode „Tivatska solila“, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom angažovalo je mr Goluba Culafića, stručnjaka iz oblasti hidrologije, koji je tokom 2023. godine izvršio hidrometrijska mjerenja, kao i analizu postojećih mareografskih podataka, sa ciljem definisanja vertikalnog položaja visokih i niskih voda na kopnenom dijelu rezervata.

Realizacija predmetnog praćenja hidrološkog režima obuhvatila je 6 serija mjerenja na 8 definisanih profila (označena plavom bojom na sledećoj slici), od koji se na 6 profila vršila hidrometrijska mjerenja, dok se na 2 profila (označena crvenom bojom na slici) vršila samo analiza vodostaja.

Prikaz lokacija na kojima su se vršila hidrološka mjerenja

Na osnovu šest izvršenih mjerenja i podataka sa mareografa u Kotoru, rezultati ukazuju da povećanje nivoa mora prati i povećanje oticaja, dok je bitan podatak da maksimalni nivo zabilježen na mareografu tokom mjerenja iznosi 132 cm.

Analizom ranijih mjerenja sprovedenih tokom 2020. godine na području rezervata, primijećeno je da za nivoje na mareografu iznad 130 cm dolazi do stvaranja efekta uspora, tj. pri porastu nivoa na mareografu iznad 130 cm dolazi do smanjenja oticaja. Kako prilikom ranijih mjerenja nije bilo poznato kakav je uticaj mora pri očitavanjima sa mareografa ispod 130 cm, analiza ovogodišnjih podataka jasno ukazuje da je uticaj mora znatno manji ili zanemarljiv u odnosu na nivoje ispod 130 cm, što se smatra veoma značajnim kao polazna tačka za dalje analize i razradu budućih planova mjerenja na istim profilima.

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Na osnovu izmjerenih proticaja i osmotrenih vodostaja na Širokoj rijeci i 2 kanala proračunat je mjesečni bilans proticaja za definisane profile. Međutim zbog malog broja podataka na kanalima i Širokoj rijeci, nije bilo moguće dobiti pouzdani podatak o odnosu izmjerenih proticaja i osmotrenih vodostaja zbog čega je sugerisano da se nastavi monitoring vodostaja na instaliranim mjernim letvama u narednom periodu.

Izveštajem su date preporuke koje obuhvataju nastavak monitoringa hidrološkog režima koji bi obuhvatio hidrometrijska mjerenja pri tačno utvrđenim vodostajima, nastavak kontinuiranog mjerenja vodostaja na vodomjernim letvama na svim profilima; uspostavljanje automatske mjerne stanice na profilu Široke rijeke, morfometrijsko snimanje vodotoka, te raščišćavanje terena i pročišćavanje kanala, kao i izradu digitalnog modela terena u nekoj od GIS platformi

Stanje flore u Posebnom rezervatu prirode „Tivatska Solila” tokom 2023.godine

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom angažovalo je dr Danijelu Stešević, stručnjaka za floru i staništa radi definisanja stanja biodiverziteta u rezervatu tokom 2023. godine u poređenju sa stanjem iz Izveštaja „Stanje flore u specijalnom rezervatu Tivatska solila tokom 2019. godine“. Terensko istraživanje je sprovedeno od sredine juna do početka oktobra 2023. godine, a posebna pažnja je stavljena na zakonom zaštićene vrste i invazivne vrste. Kako je prethodnim istraživanjem na ovom prostoru popisano 470 vrsta/podvrsta vaskularnih biljaka, radi poređenja stanja, terenski obilazak je obuhvatio iste tačke (mikrolokaltete).

U Izveštaju o „Stanju flore u Posebnom rezervatu prirode Tivatska solila tokom 2023. godine“, konstatovano je da je u pogledu opšte funkcionalnosti i estetike prostora uočen progres, jer je izrada zapornica-brana znatno unaprijedila opšte hidrološko stanje, a time i funkcionalnost i reprezentativnost vodenih i zamočvarenih staništa, po kojima su Solila i prepoznatljiva.

Takođe, Izveštajem se konstatuje da utisku održavanog i planski vođenog prostora znatno doprinosi redovno košenje vegetacije uz glavne nasipe, koje se za vrijeme trajanja sezone obavlja tri puta. Ovom sanitarnom mjerom se uspješno kontroliše brojnost populacija invazivnih vrsta u neposrednoj blizini šetačkih staza.

Izveštajem su date preporuke za uklanjanje invazivnih vrsta, posebno na području oko Centra za posjetioce, te uklanjanje onih vrsta koje se ne mogu ukloniti košenjem.

Takođe prepoznato je opadanje brojnosti grla koja su dovođena na ispašu što predstavlja potencijalnu opasnost od postepenog zarastanja zatravnjenih staništa u zaleđu, zbog čega je neophodno održavati zatravnjena staništa u zaleđu, bilo na tradicionalan način – ispašom ili namjenskim uklanjanjem mladica drvenastih biljaka, koje su indikator zarastanja.

Kontrola i komunalni red

Tokom 2023. godine urađeno je 29 Izveštaja o stanju u Posebnom rezervatu prirode „Tivatska solila”, a koji se odnose na stanje infrastrukture u rezervatu, održavanje komunalnog reda, stanje vodostaja, kao i na uočene nepravilnosti od strane posjetilaca.

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

O komunalnom održavanju Posebnog rezervata prirode „Tivatska solila“ tokom 2023. godine staralo se preduzeće D.O.O. „Komunalno – Tivat“ sa kojim je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom skopilo Ugovor. U skladu sa odredbama Ugovora i predviđenom dinamikom, tokom 2023. godine, D.O.O. „Komunalno – Tivat“ realizovalo je 3 košenja korovske vegetacije na stazama i nasipima u rezervatu, dok se pražnjenje kanti za otpatke i odvoz otpada vršio redovno, te je komunalni red u rezervatu bio na zadovoljavajućem nivou.

Uređenje i opremanje rezervata prirode "Tivatska solila"

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je tokom 2023. godine izvršilo radove na sanaciji i uređenju postojeće infrastrukture u Posebnom rezervatu prirode „Tivatska solila“, što je obuhvatilo sanaciju 10 mostova i 2 osmatračnice, popločavanje kamenom prostora ispred objekta na ulazu, te sanaciju informativnih tabli.

1. Sanacija postojećih mostova (10 kom), koja obuhvata zamjenu trulih i oštećenih dasaka i greda. Kompletna priprema mostova za farbanje, kao i zaštita drveta od insekata premazom.

2. Sanacija postojećih osmatračnica (2kom), koja obuhvata zamjenu trulih i oštećenih dasaka kao i popravka oštećenog stepeništa. Kompletna priprema za farbanje, kao i zaštita drveta od insekata premazom. Popunjavanje prslina na drvenim nosećim stubovima osmatračnica, kao i postavljanje metalnih prstenova kako bi se spriječilo dalje širenje prslina.

3. Popločavanje dijela ispred objekta na Solilima kamenom.

4. Priprema info tabli za postavljanje folija (6kom), koje obuhvata skidanje stare boje, pripremu za farbanje kao i samo farbanje tabli.

5. Sanacija tabli za „Ribolovni zabran“

Promotivne i edukativne aktivnosti u rezervatu prirode "Tivatska solila"

Posjete - Javno Preduzeće početkom juna organizovalo je posjetu Posebnom rezervatu prirode „Tivatska solila“ za predškolsku grupu vrtića „Ljubica Jovanović - Maše“ iz Budve u cilju upoznavanja sa živim svijetom močvarnih staništa. Djeca su obišla Solila u pratnji vaspitača i predstavnika Službe za zaštitu i održivi razvoj koji su im na terenu pokazali ptice, gmizavce, ribe i ostali životinjski i biljni svijet karakterističan za ovaj prostor.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom u saradnji sa Sekretarijatom za uređenje prostora Opštine Tivat, organizovalo je obilazak rezervata „Tivatska solila“ za sve učenike četvrtog razreda OŠ „Drago Milović“ i OŠ „Branko Brinić“ povodom 10. maja - Međunarodnog dana ptica i drveća, u cilju ukazivanja na značaj očuvanja prirode, staništa ptica i ranjivih močvarnih staništa koja predstavljaju rijetkost na našem priobalju.

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Obilježavanje Dana Dinarida, 7. oktobar - Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore kao upravljač Posebnog rezervata prirode „Tivatska solila”, te kao punopravni član asocijacije „Parkovi Dinarida – mreža zaštićenih područja Dinarida”, obilježilo je Dan Dinarida. Tim povodom, u saradnji sa Javnim preduzećem za nacionalne parkove Crne Gore, organizovana je posjeta Nacionalnom parku „Skadarsko jezero” za učenike osmog razreda JU OŠ „Druga osnovna škola” iz Budve koji pohađaju sekciju pod nazivom PISA – biologija.

U okviru ovog događaja, učenici su imali priliku da obidu Centar za posjetioce, te se upoznaju sa biljnim i životinjskim vrstama koje su karakteristične za svaki park posebno. Nakon obilaska, usledila je posjeta i vožnja Skadarskim jezerom gdje su učenici mogli da uživaju u zvucima prirode, te se susretnu sa mnogobrojnim vrstama ptica kojima je ovo jezero dom. Glavni cilj obilježavanja ovog datuma je ukazivanje na važnost očuvanja prirodnog i kulturnog naslijeđa, te povezanosti prirodnog bogatstva i kulturno – istorijskih vrijednosti zemalja Dinarskog luka.

Promocija – Tokom 2023. godine Poseban rezervat prirode „Tivatska solila” promovisan je putem radio i TV emisija. Televizija Herceg Novi je krajem aprila u rezervatu snimila emisiju „More i zaleđe“ - priču o Tivatskim solilima kao važnom segmentu prirodnog i kulturnog naslijeđa, ali i značajnom dijelu turističke ponude Tivta. Link ka emisiji: <https://www.youtube.com/watch?v=rTYUZL1agJ4>

U julu mjesecu na radio Elmagu emitovana je emisija „Elmagova eko-revolucija“ sa akcentom na vrijednosti Posebnog rezervata prirode „Tivatska solila“.

U cilju promocije, tokom prethodne godine, u Posebnom rezervatu prirode „Tivatska solila” snimljena je i emisija „Balkan Green - Montenegro” u okviru koje je rezervat predstavljen kao jedna od zelenih destinacija u Crnoj Gori. Link ka emisiji: https://youtu.be/SZZnu_v3FM?si=Qhm2ob8R_ZmPvtbV

Promocija putem društvenih mreža - Sve informacije o aktivnostima koje su tokom 2023. godine realizovane u rezervatu objavljujane su putem društvenih mreža Instagram i Facebook.

Facebook stranica „Tivatska solila“ trenutno ima 2791 pratilaca, dok Instagram stranica „Rezervat prirode Solila“ trenutno broji 1449 pratilaca.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA U MORU

Vlada Crne Gore je tokom 2021. godine donijela Odluke o proglašavanju tri zaštićena područja u moru, Park prirode „Platamuni“, Park prirode „Katič“ i Park prirode „Stari Ulcinj“. Značajan doprinos ovom procesu dali su Ministarstvo nadležno za poslove ekologije i UNEP/GEF Projekat *“Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore”*.

Odlukama o proglašavanju zaštićenih područja, a u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode, za upravljača predmetnim zaštićenim područjima u moru imenovano je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore. Očuvanje, unapređivanje i održivo korišćenje prirodnih resursa ovih zaštićenih područja sprovodi se prema planu upravljanja koji sadrži elemente za upravljanje Parkom prirode utvrđene Zakonom o zaštiti prirode.

Shodno Zakonom propisanim obavezama, Javno preduzeće kao upravljač zaštićenog područja, tokom 2023. godine preuzelo je niz aktivnosti na zaštiti, unaprijeđenju, promovisanju i održivom razvoju zaštićenih područja, i to:

- U januaru mjesecu Ministarstvo je donijelo Plan upravljanja 2023-2027. godine za Park prirode „Stari Ulcinj“ i Plan upravljanja 2023-2027. godine za Park prirode „Katič“;
- Sprovedena je obuka i razvijen je nacrt smjernica za izradu planova upravljanja za zaštićena područja, godišnjih programa upravljanja i godišnjih izvještaja o realizaciji programa;
- Sprovedena je obuka zaposlenih u Javnom preduzeću za izradu Edukativnih programa i Programa posjećivanja u zaštićenim područjima;
- U cilju osposobljavanja za terenski rad, dio zaposlenih je nastavio sa osnovnim obukama iz oblasti zaštita lica i imovine, upravljanja čamcem i sl.;
- Zaposleni u Javnom preduzeću su izradili Godišnje programe upravljanja za 2024. godinu za Parkove prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“, koji su usvojeni od strane Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera;
- Takođe, zaposleni u javnom preduzeću izradili su i nacрте Edukativnih programa za morska zaštićena područja, i nacрте Programa posjećivanja u morskim zaštićenim područjima;
- Usvojeni su Pravilnici o formiranju Savjetodavnih tijela za zaštićena područja Park prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“.

Kontrola u morskim zaštićenim područjima

Tokom 2023. godine redovno je sprovedena kontrola na području Parkova prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“, pri čemu je izrađeno 18 Izvještaja o obilasku terena za zaštićeno područje Park prirode „Platamuni“, 48 Izvještaja za Park prirode „Katič“ i 45 Izvještaja o obilasku terena za Park prirode „Stari Ulcinj“.

Za sve uočene nepravilnosti, kao i za nepravilnosti koje su prijavljene od strane građana, upućeni su zahtjevi nadležnim inspekcijским organima na dalje postupanje. Ovakvih zahtjeva tokom 2023. godine bilo je ukupno šest.

Aktivnosti na očuvanju prirodnih vrijednosti morskih zaštićenih područja

U okviru godišnjeg praćenja stanja biodiverziteta u morskim zaštićenim područjima, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom angažovalo je konsultantkinju, mr Izetu Trubljanin, eksperta iz oblasti botanike u cilju inventarizacije kopnenih staništa (1240, 5330, 1210) značajnih za zaštitu na području Parkova prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“.

Rezultati inventarizacije koji su dobijeni terenskim istraživanjima omogućili su pripremu Izvještaja o stanju kopnenih Natura staništa 1240, 5210, 5330, 9340 i 9540 ciljnih za zaštitu na području parkova prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“ u kome je data ocjena i stručno mišljenje o stanju navedenih Natura staništa koja su prepoznata kao ciljna za zaštitu.

Promotivne i edukativne aktivnosti u morskim zaštićenim područjima

Posjete - Javno Preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvovalo je u projektu Ljetnja škola „More znanja“ koji je realizovan u avgustu 2023. godine u saradnji sa JU OŠ „Mirko Srzentić“. Stručni vodiči Javnog Preduzeća su tokom organizovanog obilaska upoznali učenike sa prirodnim i kulturnim vrijednostima Parka prirode „Katič“ i govorili o značaju očuvanja životne sredine. Nakon obilaska, u prostorijama JU OŠ „Mirko Srzentić“ organizovan je kviz znanja, a svim učesnicima dodeljene su prigodne nagrade.

Promocija - Promotivne aktivnosti koje je Javno preduzeće realizovalo tokom prethodne godine, doprinose informisanju i podizanju svijesti lokalnog stanovništva o zaštiti životne sredine i važnosti očuvanja morskih zaštićenih područja.

U cilju promocije, Javno preduzeće je u okviru zvanične web stranice morskodobro.me otvorilo stranicu posvijećenu morskim zaštićenim područjima. Takođe, tokom 2023. godine, otvoreni su profili pod nazivom *Morska zaštićena područja Crne Gore* na društvenim mrežama *Facebook* i *Instagram* u cilju promovisanja zaštićenih područja. Trenutno, *Instagram* stranicul prati 149, a *Facebook* 9 pratilaca.

Vrijednosti Parkova prirode, tokom prethodne godine, promovisane su i putem radio i TV emisija, i to gostovanjima predstavnika Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom u 3 radio emisije na Radio Televiziji Budva i 1 TV emisiji na Radio Televiziji Crne Gore.

Tokom 2023. godine nabavljen je promotivno-edukativni materijal sa logotipima morskih zaštićenih područja (boce, cegeri, notesi i puzzle).

Unapređivanje kapaciteta upravljača i saradnje

U cilju jačanja kadrovskih i materijalnih kapaciteta upravljača i unapređivanja saradnje sa organizacijama i institucijama na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou za potrebe efikasnijeg upravljanja morskim zaštićenim područjima, Javno Preduzeće za upravljanje morskim dobrom tokom 2023. godine uzelo je učešće u brojnim radionicama i obukama.

Radionica „Izrada Smjernica za izradu Planova upravljanja za zaštićena područja, Godišnjih Programa upravljanja i Godišnjih Izvještaja o realizaciji Programa“ - Tokom januara mjeseca, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom uzelo je učešće na radionici „Izrada Smjernica za izradu Planova upravljanja za zaštićena područja, Godišnjih Programa upravljanja i Godišnjih Izvještaja o realizaciji Programa“. Radionica je organizovana od strane nadležnog Ministarstva uz podršku GEF projekta „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integralnu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“. Radionici su prisustvovali predstavnici upravljača zaštićenih područja u Crnoj Gori, a cilj je bio da se kroz pripremanje smjernica stvore uslovi za standardizovanu i ujednačenu izradu upravljačke dokumentacije svih upravljača zaštićenih područja.

Okrugli sto na temu povezivanja turizma i ribarstva i očuvanja i zajedničkog upravljanja u zaštićenim područjima u moru (MPA) - Od strane Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih Nacija (FAO) i Instituta za biologiju mora Kotor (IBMK) – Univerzitet Crne Gore, organizovan je Okrugli sto na temu povezivanja turizma i ribarstva i očuvanja i zajedničkog upravljanja u zaštićenim područjima u moru (MPA). Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je sa prezentacijom na temu „Upravljanje

zaštićenim područjima u zoni morskog dobra“, sa posebnim akcentom na Planove upravljanja Parkove prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“.

Interreg - IPA CBC Italy – Albania - Montenegro LASPEH Plus (Low Adriatic species and their habitats) project - Javno preduzeće Nacionalni Parkovi Crne Gore, organizovalo je transnacionalnu radionicu u okviru LASPEH Plus projekta.

Cilj ove radionice bio je da se zainteresovanim stranama predstavi Zajednička Transnacionalna Strategija za menadžment prioritarnih vrsta i staništa u Natura 2000 mreži koja je razvijena tokom LASPEH projekta. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je sa prezentacijom zaštićenih područja kojima upravlja ovo preduzeće, sa posebnim akcentom na morska zaštićena područja odnosno Parkove prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“.

Radionica „Interpretacija vrijednosti morskih zaštićenih područja i razvoj programa posjećivanja“ – Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom, u saradnji sa GEF-om organizovalo je radionicu pod nazivom „Interpretacija vrijednosti morskih zaštićenih područja i razvoj programa posjećivanja“ u cilju predstavljanja vrijednosti Parkova prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“ zainteresovanim stranama iz sfere turizma kao i zajedničkog kreiranja programa posjećivanja morskim zaštićenim područjima.

U okviru GEF projekta „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“

- Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je u studijskoj posjeti morskim zaštićenim područjima Asinara i Tavolara Punta Coda Cavallo na Sardiniji. Ova studijska posjeta obuhvatila je obilazak dva morska zaštićena područja i sastanke sa upravljačima morskih zaštićenih područja na Sardiniji. Posjeta morskim zaštićenim područjima Asinara i Tavolara Punta Coda Cavallo organizovana je u cilju razmjene iskustava i znanja o uspješnom upravljanju morskim zaštićenim područjima, zaštiti prirode, posjećivanju, izvorima finansiranja, ustupanju na

korišćenju, sprovođenju turističkih aktivnosti, uspostavljanju zona za sidrenje, sprovođenju međunarodnih projekata, promociji i edukaciji.

Obuka „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“ - Javno

preduzeće za upravljanje morskim dobrom, u maju mjesecu učestvovalo je u obuci pod nazivom „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“, u organizaciji MedPAN-a. Obuka se sastojala iz dva dijela, i to: online i praktičnog dijela. Tokom online dijela obuke obrađene su sledeće teme: glavni koraci finansijske strategije, procjena finansijskih potreba, mapiranje donatora, potreba za finansiranjem, poslovno planiranje, optimizacija troškova i dobiti, izbor finansijskih mehanizama, samofinansirajući mehanizmi, definisanje komunikacione strategije prikupljanja sredstava, inovativni izvori finansiranja i fondovi za očuvanje (CTFs) i priprema predloga za prikupljanje sredstava.

Praktični dio sproveden je kao nastavak online obuke, u gradu Monastir u Tunisu. Za učesnike su pripremljene prezentacije, radionice i paneli tokom kojih su razrađene teme obrađene u online dijelu obuke.

Obuka „Osnove za upravljanje zaštićenim područjima“ –

Parkovi Dinarida – Asocijacija „Parkovi Dinarida“ tokom juna meseca organizovala je obuku na temu „Osnove za upravljanje zaštićenim područjima“, sa ciljem sticanja osnovnih teorijskih i praktičnih znanja za radu u zaštićenom području. U okviru ove obuke, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom prisutnima je kroz prezentaciju „Upravljanje obalim i morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori“ predstavilo višegodišnje iskustvo u poslovima upravljanja i zaštite zaštićenih područja u zoni morskog dobra.

Radionice „Izrada edukativnih programa za morska zaštićena područja“ i „Izrada programa posjećivanja za morska zaštićena područja“

– Za potrebe pripreme edukativnih programa i programa posjećivanja za morska zaštićena područja, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom angažovalo je konsultantsku firmu Nature & Adventure. Cilj radionice bio je usvajanje znanja o značaju i ulozi edukacije i promocije u upravljanju morskim zaštićenim područjima, upoznavanje sa alatima i metodama kao pomoći pri izvođenju edukacije i promocije te osposobljavanje za samostalno kreiranje edukativnih programa i programa posjećivanja kao i poboljšanje organizacijskih i komunikacijskih vještina u odnosu prema korisnicima programa. Na osnovu smjernica sa ovih radionica izrađeno je ukupno 4 edukativna programa i 3 programa posjećivanja za Parkove prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“.

Radionica „Prakse u radu zaštitara zaštićenih područja u moru“ - Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom imalo priliku da sa predstavnicima Nacionalnog parka „Mljet“ iz Hrvatske razmijeni znanja i praktične vještine u načinu upravljanja zaštićenim područjima na radionici organizovanoj u okviru GEF projekta „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“.

MEĐUNARODNE EKOLOŠKE KAMPANJE

U cilju podizanja svijesti o značaju zaštite obale i mora, u saradnji sa civilnim sektorom svake godine Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom obilježava važne međunarodne ekološke datume:

Međunarodni dan vlažnih staništa – 02. februar

obilježen je organizacijom predavanja za učenike IX razreda na temu očuvanja Posebnog rezervata prirode „Tivatska solila“. Predavanje je realizovano u saradnji sa JU OŠ „Druga osnovna škola“ iz Budve, u okviru nastave biologije. Nakon prezentacije organizovan je kviz znanja, u cilju što boljeg upoznavanja biodiverziteta ovog zaštićenog područja i njegovih vrijednosti.

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Dan Planete Zemlje - 22. april obilježen je u opštinama Bar i Herceg Novi u saradnji sa lokalnim NVO „24.novembar“ i „Zrak sunca“. Izviđački odred „24. novembar“ iz Bara organizovao je akciju čišćenja gradske plaže na potezu od Marine do ušća rijeke Željeznice, te nakon toga i sadnju novih sadnica i radionicu za najmlađe na temu ekologije.

U opštini Herceg Novi, NVO Udruženje roditelja, djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Zrak sunca“ organizovalo je akciju pod nazivom „Srećno dijete u srcu Planete“, u okviru koje je realizovana akcija čišćenja plaža, igrališta i parka u zoni morskog dobra. Pored toga u okviru ove akcije održan je i maskenbal za najmlađe učesnike.

Sve aktivnosti realizovane su u saradnji sa vrtićima, osnovnim i srednjim školama, udruženjima i institucijama sa teritorija opština.

Međunarodni program „Plava zastavica“ - Javno preduzeće obilježilo je početak Programa Plava zastavica u Crnoj Gori, podizanjem Prve Plave zastavice u Crnoj Gori za 2023. godinu, koja je podignuta simbolično na Svjetski dan okeana i mora u četvrtak 8. juna, na kupalištu “Bella vista” na Bečićkoj plaži. Tom prilikom su objavljeni svi dobitnici ovog ekskluzivnog svjetskog ekološkog obilježja u našoj zemlji - 40 kupališta i 1 marina. Međunarodno priznanje Plava zastavica je ekskluzivno ekološko obilježje koje se godišnje dodjeljuje plažama i marinama čiji program promoviše visoke standarde iz četiri oblasti: kvalitet morske vode, usluga i sigurnosti na plažama, standarde iz oblasti zaštite životne sredine kao i obrazovanja i informisanja o ekološkim vrijednostima. Ove godine Plavu zastavicu dobilo je ukupno

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

40 kupališta i 1 marinu, a dodijeljeno je i 10 sertifikata za kupališta u pilot fazi Programa.

Mediterranski dan obale – 25. septembar - Povodom ovog značajnog datuma, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom, organizovalo je niz aktivnosti.

U susret Danu obale, osnovnim i srednjim školama na crnogorskom primorju, podijeljeni su promotivno - edukativni posteri „Dan obale” o temama koje se tiču crnogorske obale, biodiverziteta, živog svijeta podmorja. Cilj ove akcije bila je edukacija i podizanje svijesti djece školskog uzrasta o važnosti očuvanja prirodnih resursa na našoj obali.

U cilju obilježavanja Dana obale, Javno Preduzeće organizovalo je i edukativnu - eko posjetu za članove Studentskog sportskog saveza Crne Gore Parku prirode „Katič“. Posjetioci su uz stručne vodiče Javnog preduzeća obišli kopneni dio zaštićenog područja, od plaže Perazića do do plaže Buljarica, gdje su se tokom šetnje upoznali sa prirodnim i kulturnim vrijednostima morskog zaštićenog područja Katič. Tokom obilaska, studenti su sakupljali otpad na koji su naišli tako da je ova posjeta pored edukativnog, imala i ekološki karakter.

Posljednja u nizu aktivnosti kojom je obilježen Mediteranski dan obale bila je akcija čišćenja podmorja u Parku prirode "Stari Ulcinj", najmlađeg morskog zaštićenog područja u Crnoj Gori, na lokalitetu ispred uvale Valdanos. Ova akcija realizovana je u saradnji sa Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Institutom za biologiju mora, Udruženjem profesionalnih ribara iz Ulcinja i Upravom pomorske sigurnosti i upravljanja lukama. Cilj ove akcije je promocija, edukacija i podizanje svijesti djece, omladine, građana i turista u Crnoj Gori o značaju očuvanja obale i mora.

3.2. MEĐUNARODNI PROJEKTI

Kada su u pitanju međunarodni projekti i saradnja, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvuje u raznim projektima, kao projektni partner i kao pridruženi partner, a sve u cilju uspostavljanja saradnje i razmjene iskustva sa raznim institucijama i organizacijama iz drugih zemalja.

1. Interreg IPA CBC Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora "Endemic pathway – Put endema" skraćeno „ePATH“

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore bilo je partner u međunarodnom projektu Interreg IPA CBC Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora "Endemic pathway – Put endema" skraćeno „ePATH“ čiji je glavni cilj bio kreiranje zajedničke turističke ponude u 3 zaštićena područja, u kojima žive mnoge rijetke i endemske vrste flore i faune, kroz promociju prirodnih i kulturnih vrijednosti: Park prirode "Hutovo blato" u Čapljini (BIH), Botanička bašta "Kotišina" u Makarskoj (HR) i Posebni rezervat prirode "Tivatska solila" u Tivtu (CG).

Ukupan budžet projekta za sva tri partnera iznosio je 1.540.375,30 eura, od čega je 85% predstavljalo donaciju iz EU fondova, dok su preostalih 15% kofinansirali projektni partneri. Budžet za aktivnosti Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom iznosio je 422.329,30 eura. Projekat "Endemic pathway – ePATH" imao je za cilj jačanje i diverzifikaciju turističke ponude kroz prekograničnu saradnju i poboljšanje upravljanja i održivog korišćenja kulturne i prirodne baštine.

Ovaj projekat, koji se realizovao u okviru Interreg IPA Programa prekogranične saradnje Hrvatska -Bosna i Hercegovina - Crna Gora 2014 - 2020 i bio sufinansiran sredstvima ERDF i IPA II fondova Evropske unije, završen je 31. januara 2023. godine.

U okviru ovog projekta tokom januara 2023. godine Javno preduzeće je:

- Postavilo Interpretacijski centar u Posebnom rezervatu prirode „Tivatska solila“ - nekadašnji mali info punkt koji je služio samo za zaposlenog u rezervatu, je uklonjen i umjesto njega je postavljen interpretacijski centar za posjetioce koji se sastoji od info pulta za pružanje informacija posjetiocima, multifunkcionalne sale koja služi kao izložbeni i prostor za organizaciju radionica i prezentacija, kao i krovne terase sa prostorom za posmatranje. Radovi su završeni tokom januara 2023. godine a centar je opremljen najsavremenijom multimedijalnom opremom za predstavljanje prirodnih i kulturnih vrijednosti rezervata.
- Nabavilo opremu za interpretacijski centar – set VR tehnologije (napravljen sadržaj za VR naočare i nabavljeno 20 komada VR naočara), kamere za snimanje gnijezda - live stream, 2 velika ekrana, brojač posjetilaca, meteorološka stanica, komplet za video nadzor sa unutrašnjim i spoljašnjim kamerama, laptop i set audio ambijentalnog ozvučenja. Nabavljena oprema je postavljena u intepretacijskom centru u Posebnom rezervatu prirode „Tivatska solila“. Predmetna oprema će upotpuniti doživljaj posjetilaca, omogućiti efikasniju organizaciju radionica te doprinijeti sadržajnijem predstavljanju prirodnih vrijednosti.

- [Učestvovalo na Završnoj konferenciji “ePATH” projekta, koja je održana u Makarskoj \(Hrvatska\) 25.01.2023. godine, i tom prilikom predstavilo Poseban rezervat prirode “Tivatska solila” i sprovedene aktivnosti](#) - Sastanku su, pored

predstavnik Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore prisustvovali i predstavnici vodećeg partnera - Javnog preduzeća „Park prirode Hutovo blato“ d.o.o. iz Bosne i Hercegovine, predstavnici projektnog partnera Grad Makarska, te mediji i predstavnici lokalnih

institucija iz Makarske. U okviru završne, održana je konferencija za novinare na kojoj su sva tri partnera - Grad Makarska, Javno preduzeće Park prirode Hutovo Blato iz Bosne i Hercegovine i Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom iz Crne Gore predstavili realizovane aktivnosti. Nakon konferencije za medije, u Gradskoj galeriji Antun Gojak održana je izložba „Put endema očima djeteta“, izložba crteža nastalih na radionicama i kampovima u sva tri zaštićena područja.

Predstavnici projektnih partnera, zajedno sa predstavnicima turističkog sektora, u sklopu završne konferencije obišli su i Biokovski botanički vrt Kotišina. Tokom ove konferencije, predstavnici Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore su predstavili sve aktivnosti koje su sprovedene u okviru ovog projekta u Posebnom rezervatu prirode „Tivatska Solila“ i ukazali na vrijednosti ovog zaštićenog područja.

Zahvaljujući “ePATH” projektu Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je u Posebnom rezervatu prirode “Tivatska solila” unaprijedilo postojeće kapacitete, dobilo nove sadržaje i opremu, unaprijedilo edukativne i turističke aktivnosti u zaštićenom području te razvilo novu turističku ponudu. Sve to će omogućiti unapređenje iskustva posjetilaca, sadržajnije posjetu, bolje predstavljanje i zaštitu područja te podizanje svijesti o značaju očuvanja prirodnog i kulturnog naslijeđa.

- [Projekat „RESCOM - Strengthening the resilience of ecosystems in the Mediterranean \(Jačanje otpornosti ekosistema na Mediteranu\)“](#)

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore ostvarilo je saradnju sa Francuskom obalnom agencijom „Conservatoire du littoral“ i Istraživačkim institutom za očuvanje mediteranskih močvara “Tour du Valat“ iz Francuske u cilju implementacije projekta „RESCOM - Strengthening the resilience of ecosystems in the Mediterranean (Jačanje otpornosti ekosistema na Mediteranu)“.

Projekat „RESCOM“, koji sprovodi Mediteranski konzorcijum za biodiverzitet, ima za cilj jačanje društvene i ekološke otpornosti ugroženih prirodnih područja na Mediteranu (more, obale, šume, mala ostrva i močvare), kroz implementaciju rešenja zasnovanih na prirodi i integrisaniji pristup osjetljivim ekosistemima u obalnom području.

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Projektne aktivnosti su usmjerene na očuvanje, obnovu i unapređenje ekološkog funkcionisanja i usluga koje pružaju ovi ekosistemi, podržavanjem i uključivanjem nacionalnih i lokalnih zainteresovanih strana i lokalnog stanovništva kroz aktivnosti podizanja svijesti, obuku i tehničku podršku. Projekat „RESCOM“, koji je podržan od strane Francuskog Globalnog Fonda za Životnu Sredinu (French Global Environment Facility - FFEM) i Fondacije MAVVA, kombinuje regionalne aktivnosti sa veoma specifičnim akcijama na pet pilot lokacija u Albaniji, Maroku, Tunisu, Turskoj i Crnoj Gori. Ovaj projekat, koji je počeo sa realizacijom u martu 2023. godine, će trajati naredne 4 godine, a aktivnosti u Crnoj Gori će biti usmjerene na Poseban rezervat prirode „Tivatska solila“, koji će biti pilot područje.

U okviru ovog projekta Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore su, 4. i 5. oktobra 2023. godine, posjetili predstavnici Francuske obalne agencije „Conservatoire du littoral“, koordinator „RESCOM“ projekta te predstavnici Istraživačkog instituta za očuvanje mediteranskih močvara „Tour du Valat“, iz Francuske. Tokom ove dvodnevne posjete održani su sastanci sa predstavnicima Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore te obilazak Posebnog rezervata prirode „Tivatska solila“.

Takođe, drugog dana je održan i sastanak sa predstavnicima lokalnih institucija i organizacija koje su uključene u aktivnosti koje se sprovode u ovom rezervatu. Tom prilikom je predstavljen projekat „RESCOM“, u kojem je Javno preduzeće projektni partner, te razmatrane aktivnosti koje se u okviru ovog projekta mogu sprovesti u Posebnom rezervatu prirode „Tivatska solila“ i koje bi trebale da budu prioritete u narednom periodu.

Predstavnici Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom su tokom zajedničkog obilaska rezervata, pored aktivnosti preduzeća, predstavili specifičnosti biodiverziteta kao i kulturno historijski značaj ovog područja. Tokom ove posjete posebno je istaknuta važnost očuvanja ovako vrijednih zaštićenih područja te neophodnost ulaganja u očuvanje životne sredine.

- [Projekti za Park prirode „Platamuni“ i Park prirode „Katič“, koji se realizuju u okviru projekta „Built back a blue and stronger Mediterranean“ finansiran od strane MedFund-a](#)

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je, tokom maja 2023. godine, potpisalo Ugovore o grantu za Park prirode „Platamuni“ i Park prirode „Katič“, sa Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja - MedFund-om.

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Saradnja između MedFund-a i Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore ima za cilj da obezbijedi efikasno upravljanje, promoviše lokalnu upravu, unaprijedi nadzor, podigne svijest o značaju očuvanja ovih područja, prati ekološke koristi i podrži održivo korišćenje ovih dragocijenih morskih ekosistema.

U periodu od 5 godina, MedFund će obezbijediti finansijsku pomoć, tehničku ekspertizu i unapređenje kapaciteta, kako bi se omogućila implementacija planova upravljanja i poboljšala dugoročna održivost morskih zaštićenih područja.

Ovo partnerstvo je dio regionalnog projekta pod nazivom „Build back a blue and stronger Mediterranean - Izgraditi ponovo plavi i jači Mediteran“, koji je finansiran od strane Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF) i podržan od Conservation International (CI), kako bi se poboljšala zaštita mora i obale u Mediteranu.

U okviru ovog projekta, koji će biti realizovan u periodu od 2023-2027. godine, za Park prirode „Platamuni“ i Park prirode „Katič“ su planirane sledeće aktivnosti:

- održavanje postojeće opreme,
- nabavka opreme za čuvare zaštićenog prirodnog dobra - zaštitare,
- nabavka opreme za upravljača,
- organizacija sastanaka sa relevantnim institucijama, organizacijama i ciljnim grupama,
- sprovođenje raznih vrsta monitoringa zaštićenih vrsta i staništa,
- nadogradnja postojeće baze podataka za zaštićena područja,
- izrada edukativno-promotivnog materijala,
- uspostavljanje saradnje sa osnovnim i srednjim školama i fakultetima u cilju sprovođenja edukativnih aktivnosti i
- sprovođenje aktivnosti uklanjanja otpada iz mora, iz pećina, sa plaža i sl.

- Projekat „BLUE4ALL“ finansiran od strane Horizon Europe Mission Ocean

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvuje u projektu „BLUE4ALL“ HORIZON Europe Ocean Mission, koji je usmjeren na rešavanje izazova očuvanja i obnove mora u Evropi.

Ovaj projekat predlaže novi pristup morskim zaštićenim područjima, koji je u skladu sa Strategijom EU za biodiverzitet i nacionalnim inicijativama. Projekat stavlja zainteresovane strane u centar procesa upravljanja morskim zaštićenim područjima, obezbeđujući da se njihove potrebe i brige adresiraju od samog početka. „BLUE4ALL“ projekat će raditi sa zainteresovanim stranama u 25 morskih zaštićenih područja/pilot područja, u regionima Sredozemnog mora, Baltičkog mora i severoistočnog Atlantika, na razvoju alata za očuvanje i obnavljanje morske sredine na društveno održiv i prihvatljiv način. Ovi alati će biti testirani u pilot područjima i na kraju će rezultirati platformom *Blueprint*, koja će biti prilagođena korisnicima za kreiranje efektivnih, efikasnih i otpornih morskih zaštićenih područja i mreža morskih zaštićenih područja. U projektu učestvuje 22 partnera iz različitih institucija iz cijele Evrope (Belgija, Francuska, Italija, Njemačka, Holandija, Danska, Švedska, Finska, Estonija, Crna Gora, Hrvatska, Irska i Švajcarska). Projekat je počeo sa realizacijom u januaru 2023. i trajeće do decembra 2026. godine.

Morska zaštićena područja u Crnoj Gori – parkovi prirode „Platamuni”, „Katič” i „Stari Ulcinj” će biti pilot područja, u kojima će biti testirani alati koji će biti kreirani za očuvanje i obnavljanje morske sredine.

- Međunarodna saradnja

Kada je reč o međunarodnoj saradnji, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvuje u projektima ne samo kao projektni partner već i kao pridruženi partner, a sve u cilju uspostavljanja saradnje sa raznim institucijama i organizacijama iz drugih zemalja. Tokom 2023. godine odobreni su sledeći projekti, u kojima Javno preduzeće učestvuje kao pridruženi partner:

- Projekat Interreg Euro-MED “**Community 4Nature**” koji je usmjeren na zaštitu, obnavljanje i valorizovanje životne sredine i prirodnog nasleđa, i
- Projekat „**MEDiverSEAty**“ In quest of the human dimensions of MEDiterranean Marine Biodiversity - U potrazi za ljudskim dimenzijama mediteranskog morskog biodiverziteta“ HORIZON-MSCA-2022-DN-01.

U cilju ostvarivanja što bolje međunarodne saradnje, kao član MedPAN organizacije, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je tokom 2023. godine nastavilo održavanje komunikacije sa predstavnicima MedPAN-a i aktivno učestvovalo u raznim sastancima, radionicama i obukama koje su bile organizovane tokom 2023. godine. Pored toga, Javno preduzeće učestvovalo je na sastancima i info danima koji su bili organizovani u cilju predstavljanja Programa Evropske unije za finansiranje novih projektnih aplikacija.

Pored navedenih aktivnosti u oblasti međunarodne saradnje i projekata, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je tokom 2023. godine, učestvovalo u pripremi novih projektnih predloga, a sve u cilju dobijanja finansijskih sredstava za realizaciju određenih aktivnosti. Tokom 2023. godine pripremljeni su i predati sledeći projektni predlozi:

- Projektni predlog za **Park prirode „Stari Ulcinj“** – u okviru projekta „Built back a blue and stronger Mediterranean“ finansiran od strane MedFund-a.
- Predlog za projekat „**PHABE** - Partnership for the fight against beach erosion (Partnerstvo za borbu protiv erozije plaža)“ u okviru Programa Interreg IPA ADRION
- Predlog za projekat „**GREENPULSE**“ u okviru Programa Interreg IPA CBC Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora 2021-2027. godine.

ANALIZA BONITETA

Postoje brojni modeli koji se u savremenim uslovima poslovanja koriste za ocjenu kreditnog boniteta i predviđanje vjerovatnoće stečaja preduzeća.

Tri modela koji su danas najšire korišćeni su sledeći:

- Altmanov Z-score
- BEX Index
- Zmijewski model

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Altmanov Z-score

Jedan od najčešće korišćenih modela jest Altmanov Z - score model. Na osnovu prilagođavanja originalnog modela predviđanja vjerovatnoće stečaja, koji je primjenljiv samo na preduzeća čijim se akcijama trguje na organizovanom tržištu, nastao je modifikovan model primenljiv na preduzeća čijim se akcijama ne trguje na organizovanom tržištu.

Altmanov model je danas opšte prihvaćen model koji služi za predviđanje bankrota preduzeća. Zasniva se na analizi bilansa preduzeća.

Postoje 3 raspona vrijednosti koje preduzeće svrstavaju u:

- **Pred bankrotom** -score < 1,1
- **Rizično** 1,1 < Z-score < 2,59
- **Uspješno** Z-score >2,66

Z-SCORE					
Redni broj	Pozicija	2020	2021	2022	2023
1	Ukupna sredstva	8,685,056.00	8,065,560.00	11,412,222.00	17,688,990.00
2	Tekuća imovina	6,756,906.00	6,208,725.00	9,412,651.00	4,369,360.00
3	Stalna imovina	1,928,097.00	1,839,915.00	1,977,201.00	13,298,957.00
4	Obrtni kapital (2-3)	4,828,809.00	4,368,810.00	7,435,450.00	-8,929,597.00
5	X1 (4/1)	0.56	0.54	0.65	-0.50
6	Zadržani (neraspoređeni) dobitak	4,801,400.00	4,734,793.00	7,035,024.00	8,018,042.00
7	X2 (6/1)	0.55	0.59	0.62	0.45
8	Zarada prije odbitka kamata i poreza na dobitak	108,479.00	43,450.00	3,099,739.00	2,655,805.00
9	X3 (8/1)	0.01	0.01	0.27	0.15
10	Kapital	7,477,969.00	7,411,362.00	9,773,134.00	10,942,629.00
11	Obaveze	998,751.00	461,275.00	1,430,740.00	6,440,964.00
12	X4 (10/11)	7.49	16.07	6.83	1.70
13	Prihodi od prodaje	4,186,429.00	4,207,380.00	7,682,052.00	13,158,650.00
14	X5 (13/1)	0.48	0.52	0.67	0.74
Z-SCORE		6.46	11.65	7.31	2.29

Iako ovaj pokazatelj u privredi služi da se procijeni rizik od bankrota, ima upotrebnu vrijednost i u ovoj situaciji, kada je preduzeće u državnom vlasništvu i ne posluje na komercijalnoj osnovi nego u službi javnog interesa. Takođe, vrijednost pokazatelja po godinama od 2020 do 2022 godine je rastuća što znači da trendovi pokazuju poboljšanje iz godine.

Izazovna poslovna 2023. godina je po navedenom metodu je u rizičnom rasponu ali svi budući pokazatelji ukazuju rast ka uspješnom tako da se nastavak ovakvog trenda može očekivati i u narednim godinama.

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

BEX Index

BEX (Business Excellence indeks) sintetički i analitički oslikava sadašnji i djelimično budući poslovni bonitet svakog privrednog društva. Model je prevashodno izrađen za procjenu boniteta privrednih društava na tržištu kapitala u Hrvatskoj, ali je njegova primjena moguća na svim sličnim tržištima, posebno u regionu.

Postoji 5 raspona vrijednosti sa sledećim tumačenjima:

- **Odlično poslovanje** $BEX > 4$
- **Veoma dobro poslovanje** $2 < BEX < 4$
- **Dobro poslovanje** $1 < BEX < 2$
- **Potrebno poboljšanje** $0 < BEX < 1$
- **Loše poslovanje** $BEX < 0$

BEX - Business Excellence Model					
Redni broj	Pozicija	2020	2021	2022	2023
1	EBIT	108,479.00	43,450.00	3,099,739.00	2,655,805.00
2	Ukupna aktiva	8,685,056.00	8,065,560.00	11,412,222.00	17,688,990.00
3	X1 (1/2)	0.01	0.01	0.27	0.15
4	Neto profit nakon oporezivanja	95,637.00	29,030.00	2,616,946.00	2,342,365.00
5	Ukupan kapital	7,477,969.00	7,411,362.00	9,773,134.00	10,942,629.00
6	X2 (4/5)	0.01	0.00	0.27	0.21
7	Obrtna sredstva	6,756,906.00	6,208,725.00	9,412,651.00	4,369,360.00
8	Ukupna aktiva	8,685,056.00	8,065,560.00	11,412,222.00	17,688,990.00
9	X3 (7/8)	0.78	0.77	0.82	0.25
10	Neto rezultat	95,637.00	29,030.00	2,616,946.00	2,342,365.00
11	Amortizacija	74,674.00	75,608.00	73,199.00	492,181.00
12	<i>Ukupne obaveze</i>	998,751.00	461,275.00	1,430,740.00	6,440,964.00
13	X4 (5*(10+11)/12)	0.85	1.13	9.40	2.20
	BEX	0.40	0.48	3.36	0.92

Dobijeni rezultati od primjene BEX indeksa pokazuju da je u 2020. godini bilo potrebno poboljšanje poslovanja Javnog preduzeća, međutim uzrok ovog rezultata jeste pandemija COVID-19 i umanjeње naknada zakupcima morskog dobra. Što se tiče poslovanja u 2023. godini dobijeni rezultat se ocjenjuje kao potrebno poboljšanje, tj po opsegu $0 < BEX < 1$ vrijednost BEX indeksa 0,92 u 2023. godini je veoma blizu vrijednosima dobrog poslovanja.

Zmijewski model

Zmijewski model koristi ratio analizu koja mjeri performanse, finansijski leveridž i likvidnost privrednog društva kako bi se napravio predikcioni model. Krajnja ocjena ukazuje na vjerovatnoću bankrota: što je veći rezultat to je vjerovatnoća bankrota veća.

Postoje samo 2 moguća rezultata finansijske pozicije:

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

- Dobra $P < 0,5$
- Loša $P > 0,5$

Zmijewski-SCORE					
Redni broj	Pozicija	2020	2021	2022	2023
1	Neto dobit	95,637.00	29,030.00	2,616,946.00	2,342,365.00
2	Ukupna aktiva	8,685,056.00	8,065,560.00	11,412,222.00	17,688,990.00
3	X1 (1/2)	5.70	0.00	0.23	0.13
4	Ukupne obaveze	998,751.00	461,275.00	1,430,740.00	6,440,964.00
5	Ukupna imovina	8,685,056.00	8,065,560.00	11,412,222.00	17,688,990.00
6	X2 (4/5)	0.11	0.06	0.13	0.36
7	Obrtna imovina	6,756,906.00	6,208,725.00	9,412,651.00	4,369,360.00
8	Kratkoročne obaveze	339,434.00	206,846.00	787,893.00	2,398,046.00
9	X3 (7/8)	19.91	30.02	11.95	1.82
Zmijewski-SCORE (P)		-29.21	-3.87	-4.57	-2.81

Zmijewski model je takođe međunarodno prihvaćen model za projekciju potencijalnog bankrota preduzeća, kao i likvidnosti i solventnosti preduzeća u posmatranom periodu. Rezultati modela za posmatrani period pokazuju visoke nivoe likvidnosti i solventnosti, uz minimalnu mogućnost bankrota.

U nastavku je data projekcija bilansa uspjeha za naredne 3 poslovne godine:

PROJEKCIJA BILANSA USPJEHA				
r/b	Struktura	2024.	2025.	2026.
A	Ukupni planirani prihodi	24.022.581	26.424.839	29.000.000
B	Ukupni planirani rashodi	24.022.581	26.424.839	29.000.000
1.	Poslovni rashodi	24.022.581	26.424.839	29.000.000
1.1.	Materijalni i nematerijalni troškovi	22,500.500	24.500.500	26.505.500
1.2.	Amortizacija	500.000	550.000	570.000
1.3.	Bruto zarade	3.990.990	4.100.000	4.500.000

Plan korišćenja sredstava Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i njegova Izmjena sadrže pregled planiranih prihoda i strukturu rashoda/planiranih troškova Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore za 2024. godinu i isti su planirani u iznosu od 24.022.581€. U 2025. godini očekuje se povećanje prihoda i rashoda Javnog preduzeća za 10% u odnosu na 2024. godinu.

Plan za 2024. godinu

PLANIRANI PRIHODI

Planirani sredstva Javnog preduzeća za 2024. godinu iznose 24.022.581€ i sastoji se od:

1. Prihoda od poslovnih aktivnosti – naknada za korišćenje morskog dobra - planiran je u visini od 14.500.000€

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

2. Ostalih prihoda koji obuhvataju kamate na depozit, naplata utuženih potraživanja, otkup tenderske dokumentacije, realizacije bankarskih garancija i sl. planira se u iznosu od 650.000€
3. Prihoda od usluga prevoza trajektom u visini od 8.872.581€

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore osnovano je Odlukom Skupštine Republike Crne Gore „Službeni list Crne Gore“, br.25.92, te je isto upisano u sudski registar kod Privrednog suda Podgorica na osnovu rješenja Fi.br.2485/92 od 10.07.1992.godine. Isto je sada registrovano kod CRPS-a u Podgorici, gdje je kao osnivač registrovana Skupština Crne Gore u obimu 100%.

Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 9. februara 2023.godine, razmotrila Predlog za stavljanje van snage Zaključka Vlade Crne Gore broj 07-2498 od 20. juna 2019.godine, sa sjednice od 13. juna 2019.godine, koji je dostavilo Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, te donijela Zaključke, kojim se zadužuje Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore da u što hitnijem roku, ne dužem od 45 dana, preuzme obavljanje djelatnosti linijskog pomorskog saobraćaja na relaciji Kamenari-Lepetane, do završetka postupka za davanje koncesije. Navedenim zaključkom je stavljen van snage Zaključak Vlade Crne Gore, broj 07-2498 od 20. juna 2019.godine, sa sjednice od 13. juna 2019.godine.

Statutom Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore koji je bio na snazi, kao djelatnost Preduzeća nije predviđen pomorski i priobalni prevoz putnika i prevoz putnika unutrašnjim plovnim putevima, te je bilo neophodno dopuniti Statut Preduzeća u skladu sa zaključcima Vlade Crne Gore, te uskladiti sa Zakonom o privrednim društvima. Kako je Statutom predviđeno da Upravni odbor donosi Statut uz saglasnost Vlade Crne Gore. Vlada Crne Gore je dala saglasnost na izmijenjeni Statut i prateće Odluke koje su dostavljene CRPS-u radi sprovođenja promjene.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je postupilo shodno Zaključcima Vlade Crne Gore br.07-011/23-856/2 i izvršilo izmjenu Plana korišćenja sredstava za 2023. Godinu, a sve u cilju kontinuiranog i nesmetanog prevoza trajektima na relaciji Kamenari – Lepetane.

ZAPOČETI POSTUPCI I PRENESENE AKTIVNOSTI

Aktivnosti navedene u okviru stavke Započeti postupci (1.794.946€) i prenesene aktivnosti (2.671.033€), su aktivnosti koje proističu iz Plana korišćenja sredstava za 2022. godinu i Plana javnih nabavki za 2023 god. za koje je Javno preduzeće obezbijedilo iznos od 4.465.979€ na žiro računu.

4. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

4.1. Istraživanje i razvoj

Kako je glavna djelatnost preduzeća očuvanje crnogorske obale, zaposleni se aktivno bave istraživanjem uporednih iskustava i najbolje međunarodne prakse. U skladu sa tim, prate se sve globalne inovacije, inicijative i istraživanja kako bi održali i unaprijedili dostignuti nivo očuvanja obale i biodiverziteta.

4.2. Ulaganje u obrazovanje zaposlenih

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

Kao što se može vidjeti iz gore navedenih podataka koji se tiču istraživanja i razvoja, da bi se dostigli zacrtani ciljevi, preduzeće mora kontinuirano da ulaže u edukaciju svojih zaposlenih, što i radi putem radionica, seminara, inicijalnih i kontinuiranih edukacija...

Na dan 31.12.2023.godine Javno preduzeće je imalo 172 zaposlenog, njihova kvalifikaciona struktura je sledeća:

- VII-2 stepen - 4 zaposlena
- VII-1 stepen - 68 zaposlenih;
- VI stepen - 22 zaposlena;
- V stepen - 1 zaposleni
- IV stepen - 60 zaposlena.
- III-stepen - 20 zaposlenih

5. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA

Javno preduzeće je u vlasništvu države Crne Gore i nema udjele kojima se može trgovati bez odluke Vlade Crne Gore.

6. POSLOVNE JEDINICE

Preduzeće je organizovano kao jedinstvena pravna cjelina sa jasno definisanim nadležnostima pojedinih službi. Upravni odbor i Izvršni direktor u skladu sa svojim ovlašćenjima koordiniraju radom službi.

- **Kabinet direktora**

Kabinet direktora priprema, obavlja i koordinira poslove iz domena rada Upravnog odbora u dijelu dostavljanja informacije o realizaciji zaključaka i odluka sa sjednica. Koordinira i neposredno učestvuje u predlaganju, izradi i realizaciji razvojnih planova i svih godišnjih planova Javnog preduzeća. Priprema informacije, izvještaje, ekonomske i druge analize vezane za realizaciju razvojnih i godišnjih planova i programa morskog dobra, te informacije i izvještaje za direktora. Kabinet direktora koordinira i obavlja poslove iz domena promocije, marketinga i odnosa sa javnošću, te ostvaruje saradnju sa institucijama i predstavnicima turističke privrede po pitanju uloge Javnog preduzeća za unapređenje, razvoj i promociju turističke ponude Crne Gore.

- **Služba za opšte i pravne poslove**

Služba za opšte i pravne poslove koordinira i obavlja poslove: obezbjeđivanja opšte zakonitosti rada, izradu normativnih akata, pravno zastupanje, javne nabavke, informacioni sistem, kadrovske poslove, administrativno-tehničke i druge opšte i pravne poslove Javnog preduzeća.

- **Služba za ustupanje na korišćenje morskog dobra i upravljanje lukama**

Služba za ustupanje morskog dobra na korišćenje organizuje, koordinira i obavlja poslove: obezbjeđivanja zakonitosti u radu službe, pripremanja i praćenja realizacije ugovora za ustupanje djelova morskog dobra, pripremanja predloga akata, informacija, izvještaja i analiza o korišćenju morskog dobra i druge administrativno tehničke poslove.

- **Ekonomsko-financijska služba**

Ekonomsko-financijska služba organizuje, koordinira i obavlja finansijsko-računovodstvene i analitičko - planske poslove. Obavlja poslove vođenja knjiga i ostalih evidencija o stanju i kretanju imovine, utvrđuje rezultate poslovanja, izrađuje godišnje finansijske iskaze kao i izvještaje o poslovanju, usklađuje stanje imovine i obaveza sa stvarnim stanjem koje se utvrđuje godišnjim popisom, zaključuje poslovne knjige po završetku poslovne godine i ostale administrativno tehničke poslove.

- **Služba za uređenje i izgradnju morskog dobra**

Služba za uređenje i izgradnju morskog dobra obavlja poslove planiranja, uređenja i izgradnje morskog dobra, izrade urbanističko-tehničkih uslova i rješenja o lokaciji, nadzora nad realizacijom investicionih aktivnosti i nad programom uređenja i korišćenja, prijavljivanja nepravilnosti nadležnim inspeksijskim organima, praćenje ažurnosti podataka katastra morskog dobra, kontrole morskog dobra i druge administrativno tehničke poslove.

- **Služba za kontrolu i održivi razvoj morskog dobra**

Služba za kontrolu i održivi razvoj morskog dobra vrši sve poslove u zakonskim okvirima kontrole morskog dobra: obavlja poslove praćenja i kontrole izvršavanja svih ugovorenih obaveza na teritoriji opštine; obavlja poslove kontrole morskog dobra uopšte; učestvuje u zajedničkim kontrolama morskog dobra; prati realizaciju ugovora o komunalnom održavanju zone morskog dobra; redovno informiše službe u Preduzeću o stanju na terenu; priprema zapisnike o izvršenim kontrolama; vrši nadzor nad izvođenjem radova na održavanju u zoni morskog dobra; učestvuje u radu komisija JP; ostvaruje saradnju sa nadležnim ministarstvima; organima lokalne samouprave i lokalnim preduzećima na poslovima nadležnosti iz službe; koordinira aktivnostima na praćenju programa i projekata; obrađuje zahtjeve imovinsko pravne prirode; obavlja poslove iz oblasti organizacije i opremanja kupališta, zaštite životne sredine, praćenja kvaliteta morske vode za kupanje i obalnih procesa te vođenje baze podataka morskog dobra; koordinira međunarodnu saradnju iz oblasti integralnog upravljanja obalnim područjem i održivog razvoja, priprema i realizuje međunarodne projekte, obavlja poslove "focal point-a" za saradnju sa PAP/RAC centrom UNEP/MAP-a, saraduje sa NVO u realizaciji Programa "Plava zastavica" i ekoloških akcija, te obavlja i druge administrativno - tehničke poslove.

- **Sektor za pomorski i priobalni prevoz**

Sektor za pomorski i priobalni prevoz obuhvata regulisanje pomorskog saobraćaja na trajektnom prelazu Kamenari (Herceg Novi) – Lepetane (Tivat) i mogućih novih trajektnih pravaca, shodno odlukama Javnog preduzeća, redovno i investiciono održavanje ustupljenog dijela morskog dobra, izgradnja i uređenje morskog dobra, ostvarivanje javne funkcije obavljanja djelatnosti trajektnog javnog prevoza i ostvarivanje prihoda po osnovu naknade za korišćenje ustupljenog morskog dobra.

7. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

Politikom upravljanja finansijskim instrumentima preduzeća definisana su temeljna načela kojima se osigurava kratkoročna i dugoročna likvidnost, kao i sigurnost ulaganja uz ostvarenje maksimalnog prinosa, uz minimalni rizik. Finansijsku imovinu društva u 2023. godini činila su u najvećoj mjeri novčana sredstva na računima. Preduzeće planira da u budućem periodu održi strukturu finansijske imovine u korist novčanih sredstva, čime će se osigurati, kako kratkoročna, tako i dugoročna likvidnost. Finansijske obaveze čine kratkoročne obaveze koje preduzeće izmiruje u rokovima dospjeća.

8. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Sistem upravljanja rizicima je proces je kojim organizacije metodološki vode računa o rizicima povezanim s njihovim aktivnostima radi postizanja kontinuirane dobiti, kako unutar svake aktivnosti, tako i u cjelokupnom portfoliju aktivnosti.

Cilj sistema upravljanja rizicima u preduzećima je stvaranje vrijednosti i smanjenje posledica rizika.

- Identifikacija rizika je proces kojim se identifikuju i dokumentuju potencijalni rizici.
- To zahtijeva temeljno poznavanje organizacije preduzeća, tržišta na kojem ono posluje, pravnog, društvenog, političkog i kulturnog okruženja u kojem egzistira, kao i zdravo razumijevanje njegovih strateških i operativnih ciljeva, opasnosti i prijetnji povezanih sa postizanjem tih ciljeva.
- Da bi se rizici prepoznali i da bi se pripremlilo iznalaženje odluka, potrebne su odgovarajuće strukture i metode identifikovanja rizika.
- Ciljevi i metode upravljanja rizicima - obezbjeđenje dodatnih garancija za dostizanje strateških i operativnih ciljeva putem blagovremenog identifikovanja i sprečavanja rizika, definisanja efektivnih mera obezbeđenja maksimalne efikasnosti za upravljanje rizicima.

9. INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA

Finansijske rizike, kao sastavni dio poslovnih rizika svakog pravnog lica, čine:

- Valutni rizik
- Kamatni rizik
- Rizik ulaganja

Što se tiče Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom:

- Valutni rizik ne postoji jer se sve transakcije vrše u domaćoj valuti (EUR).
- Kamatni rizik ne postoji jer preduzeće nema kreditnih zaduženja i ne planira nikakva zaduženja u narednom period.
- Rizik ulaganja izrazito je mali i ne smatramo ga rizikom jer cilj osnivanja Javnog preduzeća nije da posluje na profitnoj osnovi i investira sa ciljem da maksimizira profit, jer su sva ulaganja u svrhu očuvanja prirode i opšteg interesa.

Kod Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom, ne postoje bitni finansijski rizici jer način na koji naše preduzeće posluje, ne dozvoljava bilo kakvo ugrožavanje likvidnosti i finansijske stabilnosti.

U nastavku dajemo registar rizika gdje smo predstavili potencijalne rizike kojima može biti izloženo naše preduzeće, uz napomenu da nijedan od ovih rizika ne smatramo rizikom kako visokog, tako ni srednjeg nivoa

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

REGISTAR RIZIKA				OCJENA RIZIKA			
B r .	Kategorija rizika	Rizik	Sektor	Uticaj	Vjerovatnoća	Ocjena	Tretiranje rizika
1	Reputacioni	Kazne, gubitak reputacije i potencijalne prijetnje po nastavak poslovanja usled neusklađivanja sa propisima koji regulišu zaštitu životne sredine u Crnoj Gori	Zakonski i regulatorni okvir	2	1	2	Eliminacija uzroka
2	Operativni	Neadekvatno upravljanje fizičkom imovinom	Logistika	2	1	2	Smanjivanje uticaja
3	Operativni	Nemogućnost sastavljanja tačnih finansijskih izvještaja za potrebe rukovodstva organizacije	Finansije i računovodstvo	2	1	2	Eliminacija uzroka
4	Strateški	Donošenje neadekvatnih odluka koje dalje dovode do neadekvatnih akcija rukovodstva a sve na osnovu niskog integriteta podataka i njihove dostupnosti	Korporativno upravljanje	2	1	2	Eliminacija uzroka
5	Finansijski	Nemogućnost dostizanja ciljeva i ispunjavanja usvojenog biznis plana	Finansije i računovodstvo	2	1	2	Smanjivanje uticaja
6	Operativni	Nemogućnost zapošljavanja osoba sa potrebnim kompetencijama u blagovremenom roku	Ljudski resursi i zarade	1	2	2	Prihvatanje
7	Finansijski	Nemogućnost naplate garancija	Finansije i računovodstvo	2	1	2	Eliminacija uzroka

10. CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA

Pravno lice kao cjelina i njegovi sastavni organizacioni djelovi su obavezni da kreiraju svoje procjene rizika na osnovu istih kriterijuma. Svi odgovorni u pravnom licu i izvan njega su obavezni da izvještavaju o značajnim promjenama postojećih identifikovanih rizika, novim prijetnjama i mogućnostima u skladu sa dinamikom kako nastaju.

Kao odgovorna kompanija, preduzeli smo mjere za upravljanje rizicima. Na osnovu odredbi Statuta Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, Zaključka Vlade Crne Gore br. 08-57 od 30. aprila 2015. godine i odredbi člana 8 i 9 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Upravni odbor Javnog preduzeća je na XXXVIII sjednici donio sledeće odluke:

- Odluku br.2790/5-2 od 01.10.2015. godine o uvođenju registara rizika za prikupljanje podataka o utvrđenim rizicima i njihovo evidentiranje u registar rizika, kao i za ažuriranje registra rizika zadužen je imenovani koordinator za rizike u Javnom preduzeću. Registar rizika ažurira se dva puta godišnje.

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2023

• Odluku br.0203-2790/5 od 01.10.2015. godine o imenovanju osobe odgovorne za koordinaciju uspostavljanja procesa upravljanja rizicima;

Osoba odgovorna za koordinaciju uspostavljanja procesa upravljanja rizicima dužna je:

- Upoznati ostale rukovodioce o potrebi uvođenja upravljanja rizicima u svojoj instituciji i sa smjernicama za realizaciju procesa upravljanja rizicima;

- Podsticati kulturu upravljanja rizicima i davati podršku rukovodiocima u djelotvornom upravljanju rizicima jačanjem svijesti višeg rukovodstva o potrebi sistemskog upravljanja rizicima;

- U saradnji s rukovodiocima organizacionih jedinica pokrenuti aktivnosti na uvođenju procesa upravljanja rizicima i odrediti rokove za pojedine aktivnosti;

- Pripremiti objedinjeni izvještaj o upravljanju rizicima na nivou Javnog preduzeća;

- Na nivou viših organizacionih jedinica (Ministarstva finansija - Direktorat za centralnu harmonizaciju) omogućiti potrebnu edukaciju te upoznati koordinateure za rizike o realizaciji edukacije.

• Odluku br.0203-3369/11 od 03.10.2018. godine o imenovanju osobe zadužene za prikupljanje podataka o utvrđenim rizicima i njihovo evidentiranje u registar rizika.

Imenovana osoba je zadužena za prikupljanje podataka o utvrđenim rizicima i njihovo evidentiranje u registar rizika, te za ažuriranje registra rizika.

Javno preduzeće ima usvojenu knjigu internih procedura u cilju efikasnog sprovođenja procedura rada i otklanjanja rizika.

• Uvažavajući da je 23.11.2018. godine stupio na snagu Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Službeni list Crne Gore“, br.075/18 od 23.11.2018.godine), Javno preduzeće je angažovalo ovlašćena lica u Ministarstvu finansija u postupku inoviranja i ažuriranja postojećeg registra rizika.

• Na osnovu člana 21, tačka 22 Statuta Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore broj: 0203-1074/7 od 15.02.2023.godine, člana 14 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Službeni list Crne Gore“, broj 75/18) Upravni odbor Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom je donijelo Odluku o usvajanju registra rizika broj 0203-3044/10-1 dana 10.07.2023. godine.

Obradila:

Šef knjigovodstva,

Marija Huter

Marija Huter

Rukovodilac Ekonomsko finansijske službe,

Maša Vukić

Maša Vukić

Direktor,
Mladen Mikijelić

Mladen Mikijelić

